

Opinnäytetyö (AMK)

Liiketalouden koulutusohjelma

Taloushallinto

2018

Elena Kara

NUORTEN AIKUISTEN SÄÄSTÄMIS- JA SIJOITTAMISTOTTUMUKSET

Elena Kara

NUORTEN AIKUISTEN SÄÄSTÄMIS- JA SIOJITTAMISTOTTUMUKSET

Säästäminen eli rahan laittaminen sivuun tulevaisuuden kuluja varten on tärkeää, ja se varmistaa vaivattoman kulutuksen tulevaisuudessa. Säästäminen ja sijoittaminen antavat turvaa tulevaisuudelle ja tekevät vähemmän riippuvaiseksi luotosta. Nuorten aikuisten elämäntilanteet ja taloudelliset olot vaihtelevat voimakkaasti ja selvittääkseen menoista heidän täytyy sopeuttaa talouttaan. Nuorten aikuisten tulotaso on muuhun yhteiskuntaan verrattuna selkeästi matalampi ja suuri osa nuorista aikuisista on opiskelijoita tai työttömiä. Säästäminen on monelle vaikeaa, mutta nuorille aikuisille se on erityisen hankalaa. Säästäminen on kuitenkin erityisen tärkeää nuorille aikuisille, sillä säästöillä voi suojautua tulevilta taloudellisilta koettelemuksilta.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Osuuspankki Kantrisalo, ja työn tarkoituksena on tarjota toimeksiantajalle tietoa salolaisten nuorten aikuisten säästämis- ja sijoittamistottumuksista. Nuorella aikuisella tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä Suomen nuorisolain mukaisesti 18–29-vuotiaasta henkilöä. Työn tavoitteena on selvittää miten ja minkä verran nuoret aikuiset säästävät ja sijoittavat, minkälaisia motiiveja nuorilla aikuisilla on säästämiseen ja sijoittamiseen liittyen sekä miten nuoret aikuiset aikovat säästää ja sijoittaa tulevaisuudessa.

Opinnäytetyön tutkimus suoritettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää käyttäen ja sen aineisto kerättiin verkkokyselyn avulla helmi- ja maaliskuussa 2018. Tutkimukseen osallistui yhteensä 196 henkilöä, joista 147 henkilöä kuului tutkimuksen kohderyhmään. Tutkimukseen osallistuneista suurin osa pyrki säästämään säännöllisesti, mutta vain pieni osa sijoitti. Tärkein säästämiseen motivoiva tekijä oli pahan päivän varalle säästäminen, kun taas sijoittamisella tavoiteltiin ensisijaisesti vaurastumista. Suurin osa aikoi säästää tulevaisuudessakin, mutta sijoittamista harkitsi vain noin kolmasosa vastaajista.

Nuoret aikuiset ovat perinteisen tilisäästämisen rinnalla kiinnostuneita myös rahastosäästämisestä sekä asuntosäästämisestä. Sijoittamisen tuotteista osakkeet ja sijoitusrahastot kiinnostavat nuoria aikuisia. Miehet ovat naisia rohkeampia erityisesti sijoittamisessa. Korkeammat tulot mahdollistavat tehokkaamman säästämisen ja sijoittamisen ja enemmän ansaitsevilla säästämisen ja sijoittamisen tavoitteena on ensisijaisesti vaurastuminen. Koska korot ovat edelleen matalia tasolla, tulisi pankin kannustaa nuoria aikuisia tuottavampiin säästämisen ja sijoittamisen muotoihin. Yli puolet nuorista aikuisista kokee, että parempi tietotaito motivoisi heitä säästämään ja sijoittamaan tulevaisuudessa. Pankin tulisi tarjota aktiivisesti tietoa säästämisen ja sijoittamisen tuotteista ja panostaa erityisesti verkkopalveluista löytyvään tietoon.

ASIASANAT:

Säästäminen, sijoittaminen, raha, nuoret aikuiset, säästämisen tottumukset, sijoittamisen tottumukset

Elena Kara

SAVING AND INVESTING HABITS OF YOUNG ADULTS

Putting money aside for future expenses is important and ensures effortless consumption also in the future. Saving and investing gives security for the future and makes one less dependent on loan. Life and economical situations of young adults vary strongly and to cover expenses they have to adapt their finance. Young adults have distinctly lower incomes compared to older age groups and a major part of young adults are students or unemployed. Saving is difficult for many, but it is particularly challenging for young adults. However, saving is crucial for young adults in order to prevent them from economical tribulation in the future.

The commissioner of this thesis is Osuuspankki Kantrisalo and the purpose of it is to offer knowledge for the commissioner about saving and investing habits of young adults living in Salo. As defined in the youth law of Finland, in this thesis a young adult equals a person aged 18 to 29. The aim of this thesis is to examine how and how much young adults save and invest, what kinds of motives to save and invest they have and how they are planning to save and invest in the future.

The research of this thesis was conducted using quantitative research method and the material was collected by online survey during February and March 2018. Altogether 196 people, of which 147 belonged to the target group, responded to the survey. The majority of examinees tried to save regularly but only a few invested. The most important motivating factor for saving was to save for a rainy day, whereas investing was practiced to become wealthy. The majority of the respondents were aiming to save also in the future, but investing was considered only by approximately one third of respondents.

Along with traditional saving to an account, young adults are also interested in saving in funds and for an apartment. When it comes to investing products, shares and investment funds interest young adults. Men are bolder than women especially in investing. Higher incomes make saving and investing more efficient and people in higher income level save and invest primarily to become wealthy. Since the interest rate is still very low at the moment, banks should encourage young adults to save and invest in more profitable ways. Over a half of young adults feel that better knowledge would motivate them to save and invest in the future. Banks should actively offer information about products for saving and investing and use extra effort while producing information for internet pages.

KEYWORDS:

Saving, investing, money, young adults, saving habits, investing habits

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 TALOUDELLINEN TILANNE VUONNA 2018	8
3 YLEISIMMÄT SÄÄSTÄMISMUODOT	10
3.1 Tilisäästäminen	10
3.2 Asuntosäästöpalkkiotili	11
3.3 Vakuutussäästäminen	12
3.4 Sidottu pitkäaikaissäästäminen	13
4 YLEISIMMÄT SIOITUSMUODOT	14
4.1 Sijoituskohteen valinta	14
4.2 Sijoitusrahastot	15
4.3 Osakkeet	18
4.4 Asuntosijoittaminen	19
4.5 Muita sijoituskohteita	19
5 NUORTEN AIKUISTEN TULONLÄHTEET JA MENOT	21
5.1 Tulonlähteet	21
5.2 Menot	22
6 SÄÄSTÄMISEEN JA SIOITAMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT	24
6.1 Säästämiseen vaikuttavat tekijät	24
6.2 Sijoittamiseen vaikuttavat tekijät	26
6.3 Säästämis- ja sijoituskohteen valintaan vaikuttavat tekijät	27
6.4 Tietolähteet	28
6.5 Nuorten aikuisten säästämis- ja sijoittamistottumukset	28
7 KVANTITATIIVINEN TUTKIMUSMENETELMÄ	30
7.1 Otantamenetelmä ja otoskoko	32
7.2 Aineiston keruu	32
7.3 Kyselylomakkeen suunnittelu	33
7.4 Kysymykset	34
8 TULOKSET	37

8.1 Tulot, menot ja tottumukset raha-asioissa	37
8.2 Säästäminen	38
8.3 Sijoittaminen	41
8.4 Säästämisen ja sijoittamisen tavat	43
8.5 Säästämis- ja sijoittamisaikheet	44

9 JOHTOPÄÄTÖKSET **46**

9.1 Luotettavuus ja eettisyys	48
9.2 Vaikuttavuus	49

LÄHTEET **52**

LIITTEET

- Liite 1. Saatesanat.
- Liite 2. Kyselylomake.
- Liite 3. Kyselyn vastaukset.

KUVIOT

Kuvio 1. Kotitalouksien säästämisaste, tulot ja menot (Euro ja talous 2017a).	8
Kuvio 2. Asuntosäästöpalkkiojärjestelmä (OP Ryhmä 2018).	12
Kuvio 3. Eri sijoituskohteiden vertailu tuotto-odotuksen ja riskin suhteen (Puttonen & Repo 2011, 34).	15
Kuvio 4. Mittari nuorten aikuisten säästämisestä ja sijoittamisesta.	31
Kuvio 5. Kysymys 17: Säästätkö?	39
Kuvio 6. Kysymys 21: Missä kohteissa sinulla on säästöjä?	39
Kuvio 7. Kysymys 22: Miksi säästät?	40
Kuvio 8. Kysymys 24: Sijoitatko?	41
Kuvio 9. Kysymys 27: Missä kohteissa sinulla on sijoituksia?	42
Kuvio 10. Kysymys 28: Miksi sijoitat?	42
Kuvio 11. Kysymys 29: Mitkä seuraavista asioista vaikuttavat säästämis- ja/tai sijoituspäätökseesi?	43

TAULUKOT

Taulukko 1. Kyselylomakkeen rakenne.	35
Taulukko 2. Kysymys 31: Millä ajalla ja mihin kohteisiin haluaisit säästää ja/tai sijoittaa?	45

1 JOHDANTO

Säästäminen on ollut aina osa kaikenlaisen maallisen hyvän käyttöä ja omistamista ja sitä on tarvittu erilaisten hyödykkeiden hankintaan (Vilenius 2008, 9–10). Se on nykyisistä kulutusmahdollisuuksista luopumista myöhemmin käytettäväksi (Poikonen & Silvola 2010, 27). Yksinkertaisimmillaan säästäminen on sitä, että ansaitsee enemmän kuin kuluttaa ja laittaa lopun säästöön esimerkiksi pankkitilille (Caldwell 2017).

Sijoittaminen tarkoittaa rahan sijoittamista tarkoituksena kasvattaa sen arvoa (Caldwell 2017). Yksityishenkilöiden mahdollisuus sijoittaa erityyppisiin sijoituskohteisiin tuli Suomessa mahdolliseksi vasta 1980-luvun puolivälissä. Siksi sijoittamisen osaaminen on Suomessa nuorta ja sijoituspäätöksen perusteluksi tarvittavat tiedot niukat. (Kontkanen 2011, 110.) Suuret rakenneuudistukset ovat tuoneet sijoittajille uusia sijoittamisvaihtoehtoja perinteisten pankkitalletusten rinnalle (Kallunki ym. 2011, 15).

Vaikka sekä säästämisen että sijoittamisen tarkoitus on kasvattaa varakkuutta, ovat ne tapoina kuitenkin hyvin erilaisia. Säästämisessä pääomaan kohdistuu hyvin pieni riski, mutta pääomalle saatava tuotto on korkojen ollessa matalalla olematon. Sijoittamisessa rahat pyritään sitomaan sijoituksiin pidemmäksi aikaa ja pääomalle toivotaan säästämistä parempaa tuottoa. Sijoittamisessa pääomaan kohdistuu kuitenkin myös suurempi riski ja sijoitetut rahat voi menettää. (Lunn 2018.) Säästäminen on usein sijoittamista joustavampaa, sillä rahat voi yleensä nostaa milloin vain. Sijoitettuja rahoja ei välttämättä saa käyttöön heti, kun niille on tarvetta. Säästäminen ja sijoittaminen eroavat myös niistä perittävien maksujen osalta. Säästötileistä ei usein peritä lainkaan palvelumaksua tai se on hyvin pieni, kun taas sijoitustuotteista perittävät maksut ovat korkeammat. (Sabio 2016.)

Rahan tarpeelle on vähän vaihtoehtoisia korvikkeita ja useimmat tarvitsevat sitä päivittäin (Sjögren & Hikipää 2014, 21). Rahan laittaminen sivuun tulevaisuuden kuluja varten on tärkeää. Tehokas säästäminen varmistaa vaivattoman kulutuksen tulevaisuudessa ja varsinkin taloudellisten taantumien aikaan etukäteen säästettyjen rahojen merkitys on suuri. (Ruefenacht ym. 2014, 922–923.) Säästäminen ja sijoittaminen on yhtä tärkeää yksilön henkilökohtaiselle taloudelliselle hyvinvoinnille ja turvallisuudelle kuin terveydelle. Säästäminen antaa turvaa tulevaisuudelle ja tekee vähemmän riippuvaiseksi luotosta. (Lewis & Messy 2012, 7.) Lisäksi säästäminen vaikuttaa oleellisesti perheen elämäntasoon (Fisher & Anong 2012, 63).

Kanavat, joissa säästämistä ja sijoittamista voi toteuttaa, ovat muuttuneet ajan kuluessa hienovaraisimmiksi ja innovatiivisimmiksi. Pankkien mobiilisovellukset mahdollistavat säästämisen ja sijoittamisen missä vain ja milloin vain. Ihmiset ostavat yhä etenevissä määrin sijoitustuotteita internetissä, myös monimutkaisia tuotteita ja myös oman maan rajojen ulkopuolelta. Teknologiaan liittyy kuitenkin myös riskejä, joista kuluttajien tulisi olla tietoisia. (Lewis & Messy 2012, 7.)

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Salon maaseudulla toimiva Osuuspankki Kantrisalo, ja työn tarkoituksena on tarjota toimeksiantajalle tietoa salolaisten nuorten aikuisten säästämis- ja sijoittamistottumuksista. Nuorella aikuisella tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä Suomen nuorisolain mukaisesti 18–29-vuotiaasta henkilöä. Työn tavoitteena on kartoittaa nuorten aikuisten kiinnostusta, motiiveja ja esteitä säästämistä ja sijoittamista kohtaan sekä selvittää, kuinka paljon he säästävät ja sijoittavat. Lisäksi opinnäytetyöllä pyritään saamaan tietoa siitä, miten nuoret aikuiset aikovat säästää ja sijoittaa tulevaisuudessa.

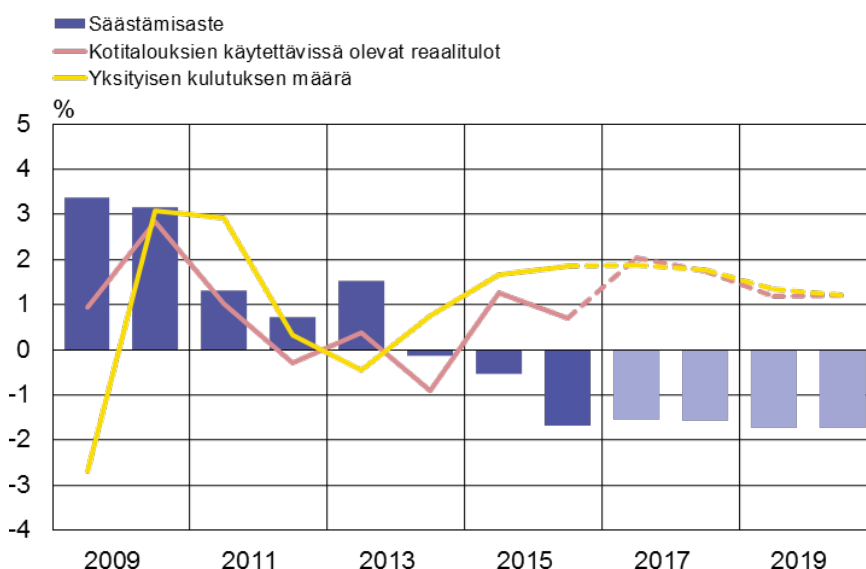
Tutkimus toteutetaan kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Kvantitatiivinen menetelmä valikoitui tutkimusmenetelmäksi, koska se sopii tutkimuksen menetelmäksi erityisesti silloin, kun tutkitaan henkilökohtaisia asioita (Vilkkä 2014, 28). Raha-asiat ovat monelle henkilökohtainen asia, ja siksi kyselyyn vastaaminen on monelle haastattelua mielekkäämpi tapa osallistua tutkimukseen.

Opinnäytetyö rakentuu teoreettisesta viitekehyksestä ja empiirisestä osuudesta. Työn teoriaosaa ovat luvut kaksi, kolme, neljä, viisi ja kuusi, ja niissä tarkastellaan taloudellista tilannetta vuonna 2018, yleisimpiä säästämis- ja sijoittamismuotoja, nuorten aikuisten tulonlähteitä ja menoja sekä säästämiseen ja sijoittamiseen vaikuttavia tekijöitä, kuten niitä motivoivia ja estäviä tekijöitä. Empiirisessä osassa esitellään tutkimuksessa käytetty tutkimusmenetelmä sekä tarkastellaan kyselytutkimuksen suunnitteluun ja toteutukseen vaikuttavia tekijöitä. Työn kahdeksannessa luvussa esitellään tutkimuksesta saatuja tuloksia. Lopuksi, luvussa yhdeksän, esitellään johtopäätöksiä tutkimuksesta sekä analysoidaan tutkimuksen luotettavuutta ja vaikuttavuutta.

2 TALOUDELLINEN TILANNE VUONNA 2018

Talouden kasvu on ollut viime aikoina vahvaa (Simola 2017). Suomen talouskasvu on laaja-alaista ja vienti vauhdittaa kasvua. Suomen Pankki ennustaa bruttokansantuotteen kasvavan 2,5 % vuonna 2018. Vuosina 2019–2020 talouskasvu jatkuu noin 1,5 prosentin vauhtia. Suhdannousun taustalla olevia keskeisiä tekijöitä ovat olleet muun muassa kauppakumppanimaiden hyvä talouskasvu ja euroalueen elvyttävä rahapolitiikka. (Euro ja talous 2017a.)

Suomalaisten kotitalouksien säästäminen on ollut pitkään vähäistä ja syksystä 2014 lähtien säästämisaste on ollut jopa negatiivinen (Kuvio 1). Negatiivisella säästämisasteella tarkoitetaan tilannetta, jossa kotitaloudet kuluttavat enemmän kuin tulojensa verran. (Euro ja talous 2017b.)

Kuvio 1. Kotitalouksien säästämisaste, tulot ja menot (Euro ja talous 2017a).

Matala korkotaso ja kuluttajien vahvistunut luottamus ovat kannustaneet kotitalouksia lisäämään kulutusta ja vähentämään säästämistä. Markkinakorot kääntyivät voimakkaaseen laskuun finanssikriisin puhkeamisen yhteydessä syksyllä 2008. Alhaiset korot kannustavat kuluttamaan ja ottamaan velkaa säästämisen sijaan. Yksityisen kulutuksen tukeminen on yksi elvyttävän rahapolitiikan keinoista. (Euro ja talous 2017b.) Säästämisastetta painaa myös väestön ikääntyminen. Kotitalouksien tuloista entistä suurempi osa on eläkkeitä ja muita sosiaalietuuksia. Eläketulo ei ole riippuvainen suhdannetilanteesta,

ja siksi vanhemmilla ikäluokilla ei ole niin suurta tarvetta varautumissäästämiseen. (Euro ja talous 2017a.)

Säästämisasteen laskiessa velkaantuminen on jatkanut kasvuaan. Korkojen odotetaan pysyvän edelleen matalina ja yksityinen kulutus tukee talouskasvua. Talouskasvun jatkuessa korot alkavat nousta ja erityisesti velkaantuneimpien kotitalouksien asema vaikeutuu. (Euro ja talous 2017b.) Nuorten ikäluokkien velkataakka on kasvanut jatkuvasti, joten nuoret ikäluokat voivat säästää lähinnä asuntolainoja lyhentämällä (Euro ja talous 2017a).

Kotitalouksien ostovoiman ennustetaan paranevan vuonna 2018 talouden noususuhdanteen myötä. Yritysten palkanmaksuvara on lisääntynyt ja vuonna 2018 ansiotason kohoaminen kiihtyy 2,3 %. Ostovoimaa kohentaa ansiotason nousun ohella työllisyyden paraneminen. Vuonna 2018 työllisten määrän arvioidaan kasvavan noin prosentin. (Euro ja talous 2017a).

3 YLEISIMMÄT SÄÄSTÄMISMUODOT

Suomalaiset ovat säästäneet perinteisesti pankkitileille. 1940-luvun lopun Suomi oli sodan runtelema maa, joka lähti keräämään rahoitusta jälleenrakentamiseen houkuttelemalla kansalaisten säästöjä säästö- ja talletustilien kautta koko maan tarpeisiin. Nykyään säästämiseen on perinteisen tilisäästämisen lisäksi tarjolla muitakin vaihtoehtoja. (Poi-konen & Silvola 2010, 30.) Säästäminen ”pahan päivän varalle” eli yllättäviä menoja varten on ollut pitkään suosittua ja nykypäivänäkin se olisi suositeltavaa. Jokaisella tulisi olla säästössä vähintään kahden kuukauden nettopalkkaa vastaava määrä, jolloin yllättävä meno ei kaada koko taloutta. (Pesonen 2013, 7.)

3.1 Tilisäästäminen

Pankkitalletus on perinteinen säästämisen ratkaisu (Alhonen ym. 2012, 299). Pankkitalletuksia tarjotaan lähtökohtaisesti ennalta rajoittamattomalle joukolle ja ne ovat kaikille saman sisältöisiä. Pankkitalletuksia kutsutaan usein riskittömiksi tuotteiksi. Tallettaja saa sijoittamansa pääoman takaisin, ja varsinkin talletussuojan piirissä olevissa talletuksissa pääoman menettämisen riskiä ei juurikaan ole. Lainsäädännössä talletuksille on tunnusomaista luotettavuus, turvallisuus ja salassa pysyminen. Pankkien tulee kuulua talletussuojarahastoon, josta tallettajien saamiset pankin maksukyvyttömyystilanteessa maksetaan 100 000 euron määrään asti. (Kontkanen 2011, 111, 114.)

Talletustoiminnan avulla pankki ottaa yleisöltä rahaa velaksi talletusten muodossa. Talletuksilla on merkittävä rooli pankkien varainhankinnassa, ja niiden osuus pankkien varainhankinnasta on viime vuosina ollut keskimäärin 40 %. Eri pankkien tarjoamat talletustuotteet ovat perusominaisuuksiltaan hyvin samankaltaisia. Eroja on talletuskoroissa, palkkioissa sekä palveluissa. (Kontkanen 2011, 114.)

Käyttötili

Käyttötilillä tarkoitetaan jokapäiväisen maksuliikenteen hoitoon tarkoitettua tiliä, jossa korko on selvästi vallitsevia lyhyitä Euribor-korkoja matalampi. Tililtä tapahtuvista nostoista ei yleensä peritä erillistä tapahtumakohtaista hintaa. (Kontkanen 2011, 115.) Käyttötiliin voi yleensä liittää kaikki yleisimmät maksamiseen liittyvät palvelut, kuten

verkkopankin käytön, suoraveloitukset, toistuvat maksut, verkkomaksut, maksuautomaatin käytön, e-laskun ja puhelinpalvelut. Käyttötilien korottomuus tai hyvin matalat korot johtuvat tilin käytön luonteesta. Tilille tulee rahaa, sieltä maksetaan laskuja ja siirretään varoja tarvittaessa säästö- tai sijoitustilille. (Alhonsuo ym. 2012, 199.)

Käyttötiliä ei voida pitää tuottavana tapana säilyttää ylimääräisiä rahavaroja, sillä tililtä peritään hyvin usein palvelumaksu ja sen korko on olematon. Käyttötillillä rahan arvo ei kasva, eikä inflaation vuoksi edes säily. (Rekonen 2003.)

Säästötili

Säästötilit lasketaan käyttötilihin, mutta päivittäisten raha-asoiden hoitamisen sijaan niiden pääasiallinen tarkoitus on säästäminen. Säästötilit toimivat asiakkaille usein sivutilteinä, joille siirretään varoja syrjään käyttötilliltä. Säästämisen tilit voivat olla jatkuvia tai määräaikaaisia, ja niillä voi olla määrällisiä tai ajallisia nostorajoituksia. (Alhonen ym. 2012, 200, 300.)

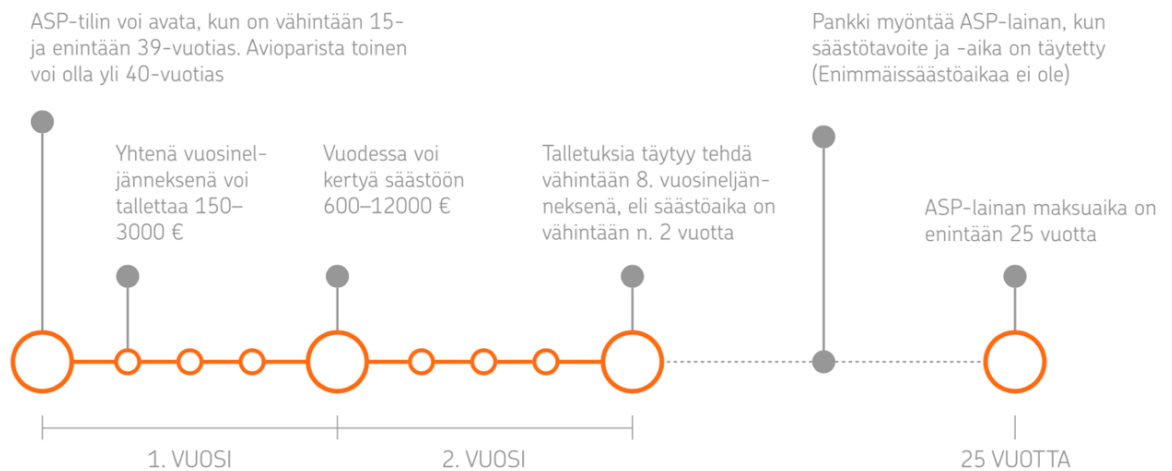
Säästötilille maksetaan usein korkoa, mutta se ei yleensä ole kovin korkea. Koronmääräytymisperusteissa on suuria eroja pankkien välillä. Korko saattaa olla nolla tiettyyn tilin saldoon saakka, jonka jälkeen rajan ylittävälle saldolle maksetaan korkoa. Korko voi olla kiinteä tai se voidaan sitoa johonkin viitekorkoon. (Alhonsuo ym. 2012, 200.)

3.2 Asuntosäästöpalkkiotili

Asuntosäästöpalkkiotilin eli ASP-tilin tavoitteena on parantaa nuoren ensimmäisen omistusasunnon hankintamahdollisuuksia sekä edistää asuntosäästötoimintaa. Asuntosäästötallettajaksi voi pääsääntöisesti ryhtyä 18–39-vuotias henkilö. Aviopuolisot ja rekisteröidyssä parisuhteessa olevat voivat ryhtyä yhdessä asuntosäästötallettajaksi, vaikka toinen puoliso on yli 40-vuotias. Asuntosäästötallettajaksi voi ryhtyä myös 15 vuotta täyttänyt henkilö, jos talletukset koostuvat omalla työllä ansaituista varoista. (Asuntosäästö-palkkiolaki 1634/1992.)

Asuntosäästöpalkkiotilille tulee tehdä talletus vähintään kahdeksana kalenterivuosineljänneksenä. Talletusten sekä niille suoritettavan koron ja lisäkoron yhteismäärän tulee vastata kymmentä prosenttia asunnon kauppa- tai hankintahinnasta. (Asuntosäästö-palkkiolaki 1634/1992.) Kun säästöjä on riittävästi, rahalaitos myöntää asuntosäästäjälle

lopun tarvittavasta summasta ASP-lainana. Yhtenä vuosineljänneksenä talletettava summa on 150–3 000 euroa, jolloin vuosittainen säästösumma on 600–12 000 euroa. (OP Ryhmä 2018.) Kuviossa 2 on esitetty asuntosäästämistä prosessina.

Kuvio 2. Asuntosäästöpalkkiojärjestelmä (OP Ryhmä 2018).

Asuntosäästötalletukselle suoritetaan rahalaitoksen toimesta korkoa. Lisäksi talletukselle suoritetaan tallettamisen aloittamisvuodelta ja tämän jälkeen enintään viideltä kalenterivuodelta lisäkorkoa. (Asuntosäästöpalkkiolaki 1634/1992.) Lisäkorko maksetaan, kun asuntosäästötallettaja on täyttänyt asuntosäästösopimusehdot, ja omaa asuntoa koskeva kauppakirja on tehty tai rakennusvalvontaviranomainen on suorittanut asuntosäästötallettajan rakentaman tai rakennuttaman asunnon loppukatselmuksen. (Nordea 2018.) Säästöille vuosittain talletettava korko on lain mukaan 1 % ja lisäkorko 2–4 %. Korko on verotonta, jos tilin säästöt käytetään asunnon maksamiseen. (Taloustaito 2015.)

Jos tallettaja nostaa tilillä olevia varoja tai hankkii asunnon ennen kuin vähintään puolet voimassa olevan asuntosäästösopimuksen mukaisista talletuseristä on talletettu, ASP-sopimus purkautuu (Finanssivalvonta 2015).

3.3 Vakuutussäästäminen

Vakuutussäästämällä tarkoitetaan tyypillisesti pitkäaikaista säästämistä tai sijoittamista henkivakuutus tuotteeseen (Kontkanen 2011, 139–140). Säästövakuutuksessa asiakas maksaa vakuutusyhtiölle vakuutusmaksuja, joita vakuutusyhtiö säilyttää ja jotka

palautetaan sovittuna ajankohtana säästöille kertyneine tuottoineen. Vakuutuksessa on aina tietty henkilö vakuutettuna, jolle säästöt palautetaan, jos vakuutettu elää. Pitkäaikaissäästämissopimuksessa saattaa olla vähimmäissäästämisajoja tai vakuutussäästöjen nostamisesta säästöaikana saatetaan periä huomattavia maksuja (Finanssivalvonta 2013.)

Säästövakuutukset, eläkevakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset ovat vakuutussäästämisen tuotteita. Vakuutussäästämisessä on kaksi tuottotapaa: laskuperustekorkoinen ja sijoitussidonnainen. Laskuperustekorkoisessa tuottotavassa vakuutuksen tuotto muodostuu vakuutusyhtiön maksamasta laskuperustekorosta ja sen lisäksi maksettavista lisäkoroista tai asiakashyvityksistä. Sijoitussidonnaisessa tuottotavassa tuotto määräytyy vakuutuksenottajan valitsemien sijoituskohteiden arvonkehityksen perusteella. Usein sijoituskohteena käytetään sijoitusrahastoja. (Kontkanen 2011, 139–140.) Vakuutuksen tuottoa verotetaan vasta vakuutusajan lopussa. Vakuutusaikana kertynyt tuotto lisää vakuutussäästön tuottoa korkoa korolle -periaatteen mukaisesti. (Finanssivalvonta 2013.)

3.4 Sidottu pitkäaikaissäästäminen

Sidotulla pitkäaikaissäästämisellä tarkoitetaan sellaista säästämistä, jossa varoja ei voi nostaa vapaasti. Sidottu säästäminen on tarkoitettu vanhuusiän toimeentuloa varten tapahtuvaa säästämistä varten ja sitä kannustetaan verotuksellisin keinoin. Vuonna 2010 tuli voimaan sidottua pitkäaikaissäästämistä koskeva laki, niin sanottu PS-laki. Säästäminen PS-tilille on vapaaehtoista ja säästämisen voi milloin tahansa lopettaa. Vaikka säästämisen lopettaisi, ei varoja saa kuitenkaan nostettua ilman erityistä nostoperustetta. (Poikonen & Silvola 2010, 31.) Tuloverolaki sallii erilaisia nostoperusteita, joita ovat vähintään vuoden kestänyt työttömyys tai pysyvä työkyvyttömyys, osatyökyvyttömyys, puolison kuolema tai avioero (Tuloverolaki 1535/1992).

PS-tilille voi PS-lain mukaan säästää rajattomasti (Poikonen & Silvola 2010, 33; Laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä 1183/2009). Tuloverolaki kuitenkin rajoittaa verotuksellisesti järkevän säästämisen enintään 5000 euroon vuodessa (Poikola & Silvola 2010, 33), sillä verovelvollisella on oikeus vähentää pitkäaikaissäästämissopimuksen maksuja enintään 5000 euroa vuodessa (Tuloverolaki 1535/1992). Verovähennys tehdään vakuutetun tai varoihin oikeutetun henkilön verotuksessa ensisijaisesti hänen pääomatuloistaan. Mikäli pääomatuloja ei ole riittävästi tai niitä ei ole lainkaan, tehdään vähennys alijäämähyvityksenä verovelvollisen ansiotulon verosta. (Poikonen & Silvola 2010, 79.)

4 YLEISIMMÄT SIOITUSMUODOT

Sijoittaminen on monivaiheinen prosessi, joka alkaa sijoittajan riskinsietokyvyn tunnistamisella ja päättyy sijoitusten onnistumisen arviointiin (Kallunki ym. 2011, 13). Keskeistä sijoittamisessa on riskinotto ja tavoiteltava tuotto. Pääsääntöisesti sijoittaminen on sitä kannattavampaa, mitä pidempi sijoitusaika on, sillä pitkä sijoitusaika tasoittaa markkinoiden liikkeitä. (Pesonen 2013, 10, 19.)

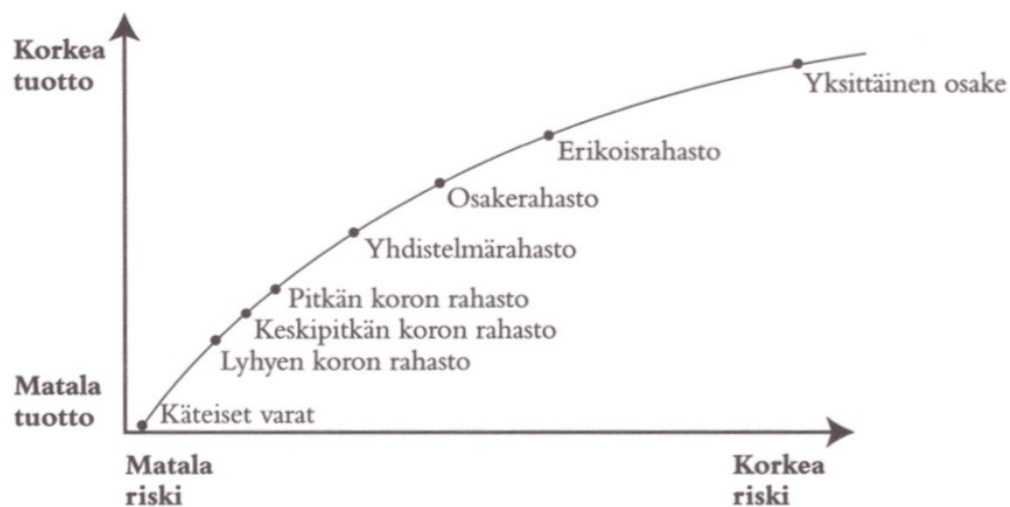
Riskinotolla tarkoitetaan tappion mahdollisuutta ja tuleviin tuottoihin liittyvää epävarmuutta (Pesonen 2013, 27). Riski ja tuotto-odotus kulkevat sijoittamisessa käsi kädessä. Markkinakorkoja suurempaa tuottoa tavoiteltaessa on hyväksyttävä tuottoon tai pääomaan kohdistuva riski. (Kontkanen 2011, 111.) Sijoittamiseen kohdistuvaa riskiä voi pienentää hajauttamalla sijoituksia eli jakamalla niitä useaan eri sijoituskohteeseen (Lindström & Lindström 2011, 55). Sijoitettava varallisuus voidaan hajauttaa useaan sijoituskohteeseen, kuten osakkeisiin, joukkolainoihin ja kiinteistöihin, ja riskiä voidaan edelleen pienentää hajauttamalla sijoitus kussakin sijoituskohteessa useampaan arvopaperiin (Kallunki ym. 2011, 60).

4.1 Sijoituskohteen valinta

Sijoituskohdetta valittaessa sijoittajan tulisi pohtia erilaisia kysymyksiä informaatioon, sijoitussummaan, sijoitushorisonttiin ja riskinkantokykyyn ja tuoton janoon liittyen (Puttonen & Repo 2011, 18). Informaatiolla on suuri merkitys sijoituspäätöstä tehtäessä. Jos sijoittajalla ei ole aikaa tai halua seurata markkinoita, ainakin osa sijoituksista kannattaa antaa ulkopuolisen ammattilaisen hallinnoitavaksi. Toisaalta sijoittajan, jolla on mahdollisuus seurata markkinoita ja hankkia tietoa, kannattaa harkita sijoituskohteen valitsemista itse. (Nasdaq Omx 2013, 32.)

Sijoituksia suunnitellessa on tärkeää arvioida varojen todellinen sijoitusaika (Kontkanen 2011, 112). Monien sijoitusten tuotto-odotukset riippuvat hyvin paljon sijoituksen kestosta ja siksi sijoitusaika on merkitsevä tekijä. Sijoitussummalla eli sijoitettavalla rahamäärällä on olennainen vaikutus sijoituspäätöksen tekemisessä. Sijoitettavan pääoman suuruus vaikuttaa valittavana olevien sijoituskohteiden määrään. Lisäksi sijoitussumman määrä vaikuttaa hajauttamiseen, sillä hyvin pieniä summia ei kaupankäyntikustannuksien vuoksi ole järkevää jakaa useaan osaan. (Nasdaq Omx 2013, 33.)

Eräitä tärkeimmistä sijoituspäätökseen vaikuttavista tekijöistä ovat riskinkantokyky ja tuoton jano. Korkeiden tuotto-odotusten hintana on korkeampi riski, ja siksi sijoittajan tulee pohtia, kuinka suuret tappiot hän maksimissaan on valmis kestämään. (Nasdaq Omx 2013, 33.) Sijoituskohteita voidaan vertailla tuotto-odotuksen ja riskin suhteen (Kuvio 3). Käteisillä varoilla, kuten pankkitalletuksilla on matala riski, mutta myös tuotto-odotus on hyvin olematon. Yksittäisellä osakkeella voi saada korkean tuoton, mutta myös riski on hyvin korkea. (Puttonen & Repo 2011, 33.)

Kuvio 3. Eri sijoituskohteiden vertailu tuotto-odotuksen ja riskin suhteen (Puttonen & Repo 2011, 34).

4.2 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastolla tarkoitetaan salkkua, joka koostuu osakkeista, korkoinstrumenteista ja muista arvopapereista. Rahaston omistavat siihen sijoittaneet yksityiset henkilöt, yritykset ja muut yhteisöt. Sijoitusrahaston toimintaperiaatteena on kerätä sijoittajien varoja ja sijoittaa ne useisiin eri arvopapereihin, jotka muodostavat rahaston. Rahasto jakautuu keskenään yhtä suuriin rahasto-osuuksiin, jotka tuottavat yhtäläiset oikeudet rahastossa olevaan ominaisuuteen. Sijoituspäätöksistä vastaa rahastoyhtiö, joka ei omista rahastossa olevia arvopapereita. Jokaista sijoitusrahastoa koskee Finanssivalvonnan vahvistamat säännöt. (Puttonen & Repo 2011, 30–31.)

Rahasto-osuuden hinta määräytyy jakamalla rahastosijoituksen käypä markkina-arvo liikkeellä olevien rahasto-osuuksien lukumäärällä. Rahasto-osuuksilla ei yleensä käydä

kauppaa pörssissä vaan rahaston pääoma kasvaa tai laskee, kun rahasto-osuuksia merkitään tai lunastetaan. (Suomen Pörssisäätiö 2015, 5.)

Sijoitusrahastoja on useita erilaisia, muun muassa lyhyen ja pitkän koron rahastot, osakerahastot, yhdistelmärahastot, indeksirahastot, rahasto-osuusrahastot ja ETF-rahastot. Lyhyen koron rahastot sijoittavat varansa lyhytaikaisiin rahamarkkinavälineisiin, kuten valtion velkasitoumuksiin, pankkien sijoitustodistuksiin ja kuntien kuntatodistuksiin. Pitkän koron rahastot sijoittavat varansa pitkäaikaisiin joukkolainoihin ja muihin korkoinstrumentteihin. Osakerahastot sijoittavat varansa nimensä mukaisesti pääasiassa osakkeisiin. Yhdistelmärahastot sijoittavat sekä osakkeisiin että korkoa tuottaviin kohteisiin. Indeksirahastoissa varat sijoitetaan rahastoyhtiön valitseman indeksin osakkeisiin. (Suomen Pörssisäätiö 2015, 8.) ETF-rahastot ovat yleensä indeksirahastoja, joissa pörssilistauksen jälkeen indeksiosuudella käydään kauppaa kuten osakkeilla (Kontkanen 2011, 126–127).

Sijoitusrahastot ovat olleet Suomen lain mukaan sallittuja vuodesta 1987 alkaen. 1990-luvun puolivälissä sijoitusrahastot alkoivat kiinnostaa ihmisiä enemmän, ja vuosituhanen loppupuolella niiden suosio nousi nopeasti. Sijoitusrahastot ovat tehokas muoto säästää ja sijoittaa ja ne lisäävät taloudellista turvaa. (Puttonen & Repo 2011, 7–8.) Sijoitusrahastot ovat vakiinnuttaneet asemansa ja saavuttaneet suosion kehittyneillä kansainvälisillä pääomamarkkinoilla (Kontkanen 2011, 125).

Rahastosijoittamisen edut

Rahastosijoittamisen keskeinen etu on sen helppous. Rahastoyhtiöiden palveluksessa olevat asiantuntijat seuraavat ja analysoivat arvopaperimarkkinoiden tapahtumia sijoittajan puolesta. Sijoitusrahastoissa sijoitus on hajautettu, sillä sijoitusrahastolaki edellyttää, ettei yksittäisen sijoituskohteen osuus saa ylittää kymmentä prosenttia sijoitusrahaston koko arvosta. (Kontkanen 2011, 125–126.) Sijoitusrahasto antaa mahdollisuuden sijoittaa sellaisiin kohteisiin, jotka ovat vieraita yksityisille henkilöille tai joihin ei ole mahdollista sijoittaa. Yleensä rahasto-osuudet ovat helposti ja nopeasti muutettavissa rahaksi. Sijoitusrahastoon voi sijoittaa kerralla suuren summan tai siihen voi säästää pienissä erissä. (Suomen Pörssisäätiö 2015, 6.)

Rahaston sijoitustoiminnan verottomuus on yksi rahastosijoittamisen etu. Rahastot voivat käydä kauppaa ilman, että myyntivoittoja verotetaan. Tuotosta joutuu maksamaan

veroa vasta kun myy osuutensa ja saa rahastolta voitto-osuuksia. (Nasdaq Omx 2013, 35.)

Rahastosijoittamisen tuotto

Sijoitusrahaston tuotto perustuu rahaston sijoitusten tuottoihin eli korkoihin, osinkoihin sekä sijoituskohteiden arvonnousuihin tai -laskuihin. Rahastossa voi olla erilaisia rahasto-osuuksia, tuotto-osuuksia ja kasvuosuuksia. Tuotto-osuuksien omistajille jaetaan vuotuinen tuotto, kun taas kasvuosuuksien omistajille tuottoa ei jaeta. Tuoton maksaminen vähentää rahasto-osuuden arvoa tuoton verran, kasvuosuuksissa tuotto kasvattaa osuuden arvoa. (Suomen Pörssisäätiö 2015, 6.)

Sijoitusrahasto-osuuden omistajalle jaettu tuotto ja lunastuksen yhteydessä mahdollisesti saatava myyntivoitto eli luovutusvoitto ovat pääomatuloja. Niistä peritään pääomatulovero, jonka rahastoyhtiö pidättää tuoton maksun yhteydessä. (Suomen Pörssisäätiö 2015, 23.)

Rahastosijoittamiseen liittyvät riskit ja kulut

Kuten kaikkeen sijoittamiseen, myös rahastosijoittamiseen liittyy riskiä. Osakerahastoihin heijastuu osakemarkkinoiden riskit ja korkorahastoihin korkomarkkinoiden riskit. Sijoitusrahaston ajatuksena on kuitenkin vähentää riskiä jakamalla eli hajauttamalla sijoitukset useisiin kohteisiin, jolloin epäonnistuneet sijoitukset korvaantuvat onnistuneilla sijoituksilla. (Suomen Pörssisäätiö 2015, 11.)

Sijoitusrahastoista aiheutuu kahdenlaisia kuluja, suoraan sijoittajalta ja rahastosta maksettavia kuluja. Kulut vaihtelevat rahastotyyppin ja rahastoyhtiön mukaan. Kuluja voi aiheutua esimerkiksi osuuden merkinnästä, lunastuksesta sekä rahasto-osuuden säilyttämisestä. Merkintäpalkkio riippuu usein sijoituksen summasta. Rahastoyhtiö perii hallinnointipalkkiota kattaakseen rahaston toiminnasta aiheutuvia kuluja. (Suomen Pörssisäätiö 2015, 13.)

4.3 Osakkeet

Osakkeella tarkoitetaan osuutta osakeyhtiön pääomasta. Yleensä osuus tuottaa oikeuden yhtiön voitonjakoon, etuoikeuden uusmerkintään ja osallistumisoikeuden yhtiökokoukseen. Osakeyhtiö voi hakea markkinoilta oman pääoman ehtoista rahoitusta laskeamalla liikkeelle osakkeita. Osakkeen arvo perustuu kulloinkin vallitsevaan näkemykseen osakkeen liikkeeseen laskeneen osakeyhtiön arvosta. (Kontkanen 2011, 124.)

Osakepääoma on yritykseen sijoitettua rahaa, jota ei tarvitse maksaa takaisin. Siksi osakesijoitus on pitkäaikainen sijoitus, sillä tuotto on riippuvainen yrityksen pitkäaikaisesta menestymisestä. (Nasdaq Omx 2013, 28.) Osakkeet jaetaan noteerattuihin ja noteeraamattomiin osakkeisiin riippuen siitä, minkälaisen kaupankäynnin kohteena ne ovat. Arvopaperipörssin julkisen kaupankäynnin kohteena olevat osakkeet ovat noteerattuja osakkeita. Noteeraamattomia osakkeita ovat osakkeet, joita ei ole saatettu kaupankäynnin kohteeksi, kuten noteeratut osakkeet. (Kontkanen 2011, 124.)

Osakesijoittamisen tuotto

Suoran osakesijoituksen tuotto muodostuu kahdesta osasta: yrityksen voitonjaosta osakkeenomistajille ja arvonnoususta. Osakeyhtiö voi maksaa osan voitoistaan omistajilleen kahdella tavalla, joista yleisin tapa on maksaa tietty osuus yrityksen voitosta osinkoina. Osinko määritellään yleensä rahana yhtä osaketta kohden tai prosentteina osakkeen nimellisarvosta. Yritykset voivat maksaa voittojaan osakkeenomistajille osingon ohella myös omien osakkeiden takaisinostolla. (Nasdaq Omx 2013, 93.)

Osakesijoittamisen tuoton toinen osa on osakkeen markkinahinnan nousu, ja tuotto arvonnoususta realisoituu vasta osakkeen myynnin yhteydessä. Jos osakkeen myyntihinta on ostohintaa suurempi, on tuotto positiivinen ja puhutaan myyntivoitosta. Osakkeen myyntihinnan ollessa ostohintaa pienempi, on kyseessä myyntitappio. (Nasdaq Omx 2013, 93.)

Osakesijoittamisen riskit

Osakesijoitukseen liittyy aina epävarmuutta eli riskiä. Osakkeita ostaessa ei voi olla koskaan varma sijoitukselleen saamasta tuotosta. Osakekurssien nousut ja laskut

tasoittuvat pitkäaikaisessa osakesijoittamisessa. (Nasdaq Omx 2013, 28.) Osakesijoituksiin liittyviä riskejä ovat esimerkiksi osakkeiden hintavaihteluun liittyvä riski eli osakeriski ja kaupankäynnin laajuuteen liittyvä riski eli likviditeettiriski (Kontkanen 2011, 124).

4.4 Asuntosijoittaminen

Asuntoihin voi sijoittaa monella tapaa, joista asunnon ostaminen vuokraamistarkoitukseen on yksi yleinen tapa. Asuntosijoittaminen on oikein toteutettuna erittäin kannattavaa sijoitustoimintaa, joka tarjoaa useita hyötyjä, kuten tasaisen kassavirran, kohtuullisen vakaan hintakehityksen, hyvät tuotot, vaikutusmahdollisuuden ja eettisyyden. (Orava & Turunen 2016, 17–20.) Asuntosijoittamisen vaikutusmahdollisuus muodostuu esimerkiksi paikallisuudesta. Huomattava etu syntyy, kun asuntosijoittaja tuntee suositut alueet ja niillä sijaitsevien asuntojen tyypilliset myyntihinnat. (Sjögren & Hikipää 2016, 83.)

Asuntosijoittamisessa on myös riskejä. Jos asunnon ostaa alueelta, jossa ihmiset eivät halua asua, voi olla vaikeaa löytää vuokralaista. Riskinä on myös hintojen lasku, mikäli asuntoa on rahoitettu lainalla. Jos asunto on pakko myydä, ei siitä välttämättä saa lainan maksuun riittävästi rahaa. Myös asunnon tyhjät kuukaudet, eli sellaiset kuukaudet kun asunnossa ei asu ketään, ovat riski. Asunnosta on kuitenkin maksettava joka kuukausi vastike. Myös huono vuokralainen on iso riski, sillä vuokralainen voi huonossa tapauksessa aiheuttaa asunnolle paljon vahinkoa. (Sjögren & Hikipää 2016, 85, 94–97.)

4.5 Muita sijoituskohteita

Joukkovelkakirjalaina on yksi vieraan pääomaehtoisen rahoituksen muoto. Sen liikkeellelaskijana voi toimia esimerkiksi valtio, kunta, pankki, yritys tai muu yhteisö ja sen tarkoituksena on hankkia pitkäaikaista rahoitusta sijoittajilta. Joukkovelkakirjalainan ehtoissa määritellään lainojen tuoton määräytymisperusteet. Tuottoon voi vaikuttaa esimerkiksi liikkeellelasku- eli emissiokurssi ja mahdollisesti perittävä merkintäpalkkio. Joukkovelkakirjalaina voidaan laskea liikkeelle yleisölle suunnattuna julkisena emissiona, jolloin se voidaan listata pörssiin tai niin sanottuna private placementina, jolloin se suunnataan ja myydään rajatulle sijoittajajoukolle. Pörssiin listattavan joukkovelkakirjalainan vähimmäiskoko on 3,5 miljoonaa euroa ja vähimmäislaina-aika yhden vuoden. (Kontkanen 2011, 121–122.)

Warranteilla tarkoitetaan arvopaperistettuja johdannaisia, joilla käydään kauppaa pörssissä. Ostowarrantti antaa oikeuden ostaa ja myyntiwarrantti oikeuden myydä kohde-etuus tietyssä päivänä tiettyyn hintaan. Kohde-etuus on yleensä osake tai indeksi, mutta se voi olla myös hyödyke tai valuutta. (Kontkanen 2011, 128.) Warrantit sijoittuvat vakioidujen johdannaisten ja osakkeiden välimaastoon. Ostowarrantin hinta nousee, kun kohde-etuutena olevan osakkeen hinta nousee. Myyntiwarrantin kohdalla hinta nousee, kun kohde-etuutena olevan osakkeen hinta laskee. (Nasdaq Omx 2013, 54.)

Warranteilla on mahdollista tavoitella osakkeita korkeampaa tuottoa, mutta ne sisältävät myös osakkeita enemmän riskiä. Warrantteihin sijoittaminen vaatii tarkkaavaisuutta ja osakemarkkinoiden seuraamista. Warranteille on määritelty voimassaoloaika, jonka aikana kaupankäynti on mahdollista. Voimassaolon jälkeen warrantit poistuvat pörssin päälistalta, jonka jälkeen määritellään warrantin mahdollinen sijoittajalle maksettava positiivinen nettoarvo. (Nasdaq Omx 2013, 54.)

Sijoitussidonnaiset vakuutukset ovat kasvattaneet vauhdikkaasti suosiotaan. Vakuutusyhtiö asettaa asiakkaan käyttöön erilaisia sijoitusrahastoja tai -kokonaisuuksia, joista asiakas voi valita vakuutukseen maksamilleen rahoille mieluisen sijoituskohteen. Sijoitussidonnaisten vakuutusten tuotto määräytyy niihin liitettyjen sijoitusten arvon kehittymisen mukaan. Sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa vakuutuksenottaja ei omista kyseisiä osuuksia eikä voi näin ollen käyttää omistajan oikeuksia niihin. (Alhonsuo ym. 2012, 307.)

Kryptovaluutat ovat digitaalisessa muodossa olevaa rahaa, jotka louhitaan matemaattisia algoritmeja käyttäen tehokkailla tietokoneilla. Kryptovaluuttaa syntyy tietokoneiden ratkoessa matemaattisia tehtäviä ja sen määrä on rajallinen. Kryptovaluutan luominen hidastuu koko ajan, eikä sitä voida louhia rajattomasti. Kryptovaluuttoja pidetään arvaamattomina sijoituskohteina ja niihin sijoitetut varat voi menettää kokonaan. Kryptovaluutalla voi tehdä ostoksia kaupoissa tai sitä voi omistaa sijoitusmielessä. Ensimmäinen kryptovaluutta Bitcoin on arvoltaan suurin kaikista kryptovaluutoista. (Reinikainen 2018.)

5 NUORTEN AIKUISTEN TULONLÄHTEET JA MENOT

Täysi-ikäiseksi tulemisen jälkeiset vuodet saattavat olla kriittisiä nuorelle. Suomalainen nuori muuttaa asumaan itsenäisesti keskimäärin 19-vuotiaana ja muuttoon liitetään usein vastuullinen rahatalouden hoito. Nuorten elämäntilanteet ja taloudelliset olot vaihtelevat voimakkaasti ja selvittääkseen menoista nuoret joutuvat sopeuttamaan talouttaan. (Peura-Kapanen 2013.) Nuorten aikuisten tulotaso on muuhun yhteiskuntaan verrattuna selvästi matalampi. Tilastokeskuksen vuonna 2016 tekemän tutkimuksen mukaan 18–24-vuotiailla on kaikista ikäryhmistä korkein pienituloisuusaste. Myös 25–34-vuotiaiden pienituloisuusaste kasvoi voimakkaasti vuoteen 2007 verrattuna. Nuorten aikuisten ikäryhmän pienituloisista 30 % on opiskelijoita ja 29 % työttömiä. (Koste 2016.)

Suomi on ollut viime vuosina pitkään taantumassa. Taloustilanteen pitkäaikaiset kehitystrendit jättävät kotitalouksien elintason pysyviä jälkiä ja yksi keskeisimmistä tekijöistä on nuorten sijoittuminen työmarkkinoille. Työttömyyden kautta myös tulevaisuuden eläkekertymät saattavat jäädä heikoiksi. Nuorilla aikuisilla köyhyysriski liittyy vahvasti koulutukseen ja vähemmän kouluttautuneilla on huonompi tulotaso. (Kinnunen & Mäki-Fränki 2016.) Suomen talous on tällä hetkellä vahvassa kasvussa, mutta nuorten aikuisten työllisyys ja palkat ovat jäämässä pysyvästi jälkeen. Muilla ikäryhmillä työllisyys on kokenut voimakkaasti, mutta nuorilla 25–34-vuotiailla aikuisilla se on edelleen laskenut. Yhä suurempi osa nuorista aikuisista tekee töitä osa-aikaisesti ja harvempi on kokopäiväisesti töissä. Lisäksi nuorten palkkataso on pysähtynyt vuoden 2008 tasolla, vaikka muilla ikäryhmillä ansiot ovat nousseet selvästi. (Muhonen 2018.)

5.1 Tulonlähteet

Opiskelijoilla tulot koostuvat usein palkkatyöstä, opintotuesta sekä esimerkiksi vanhemmilta saaduista tuloista. Opintoja rahoitetaan myös lainalla. Tilastokeskuksen vuonna 2008 teettämän tutkimuksen mukaan yliopisto-opiskelijoista 59 % ja ammattikorkeakouluopiskelijoista 56 % työskenteli opintojen ohella. (Ylitalo 2009.)

Palkkaa on kaikki joko rahana tai luontoisetuna maksetut tulot (Tilastokeskus 2018a). Palkkatuloa on myös esimerkiksi kokouspalkkiot, luento- ja esitelmäpalkkiot, hallintoelimen jäsenyydestä saadut palkkiot, toimitusjohtajan palkkiot sekä luottamustoimesta saadut korvaukset (Elinkeinoelämän keskusliitto 2018).

Tyypillisiä Kansaneläkelaitoksen eli Kelan maksamia **tukia** ovat esimerkiksi opintotuki, työttömyystuki, asumistuki, vanhempainetuudet, sairastamisen tuet sekä perustoimeentulotuki. Opintotukea voidaan myöntää 17 vuotta täyttäneelle opiskelijalle ja siihen kuuluvat opintoraha, opintolainan valtiontakaus sekä joissakin tapauksissa asumislisä. Työttömyystukea voi saada Kelalta, jos ei kuulu työttömyyskassaan tai jos kassan maksama päiväraha on päättynyt. Kelan maksamia työttömyysetuuksia ovat peruspäiväraha ja työmarkkinatuki. Asumistukea voidaan maksaa pienituloisille ja tukea myönnetään sekä vuokra- että omistusasunnon menoihin. Lapsiperheille maksetaan äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa. Lisäksi jokaisesta alle 17-vuotiaasta lapsesta Kela maksaa lapsilisää. Yleinen sairausvakuutus korvaa sairaudesta aiheutuvia kuluja. Perustoimeentulotukea voi saada henkilö tai perhe, jonka tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin. (Kansaneläkelaitos 2018.)

Tavallisimpia **luottoja** ovat asuntolainat ja pienempien hankintojen rahoittamiseen käytettävät kuluttajaluotot sekä opintojen rahoittamiseen käytettävät opintolainat. Rahoituksen ja luottojen tarve vaihtelee elinkaaren ja elämäntilanteiden mukaan. (Alhonsuo ym. 2012, 245.)

Asuntolainoja käytetään ensiasunnon hankintaan, asunnon vaihtoon tai asuntojen peruskorjauksiin. Opintolainaa voidaan myöntää päätoimiselle opiskelijalle, joka opiskelee korkeakoulussa, ammatillisessa oppilaitoksessa, lukiossa tai kansanopistossa. Kuluttajaluottoja ovat muut kuin asunto- tai opintolainat ja niitä saatetaan tarvita esimerkiksi auton tai veneen hankintaan, remonttiin tai kulutustavaroiden hankintaan. Pankit myöntävät asiakkailleen myös korttipohjaisia luottoja eli luottokortteja, joilla ostoksien maksu jaksotetaan pidemmälle ajanjaksolle. (Alhonsuo ym. 2012, 245–247.)

5.2 Menot

Kulutusmenoihin lasketaan kaikki talouden yksityiseen kulutukseen Suomesta ja ulkomailta hankitut tavarat ja palvelut. Menoihin ei lasketa veroja tai investointeja kuten asunnon ostoa. (Tilastokeskus 2018b.)

Nuoret aikuiset joutuvat usein tasapainottelemaan niukkojen taloudellisten resurssien kanssa. Enemmistö heistä kykenee selviytymään menoista ja sopeutumaan niukkaan taloudelliseen tilanteeseen. (Peura-Kapanen 2013.) Nuorten kotitalouksien kulutusmenojen rakenne ei eroa muiden työikäisten kulutusrakenteesta, mutta euromääräisessä

tasossa on eroa. Nuorilla hotelli-, kahvila- ja ravintolamenojen osuus on suhteessa muita kotitalouksia suurempi, mikä selittyy nuorten aikuisten tyypillisillä tavoilla. Nuoret aikuiset haluavat panostaa kulttuuriin ja vapaa-aikaan, ja vapaa-ajanmenoja voidaan rahoittaa esimerkiksi elintarvikemenoista tinkimällä. (Ylitalo 2009.)

6 SÄÄSTÄMISEEN JA SIJOITTAMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

6.1 Säästämiseen vaikuttavat tekijät

Säästämissä päätökseen vaikuttavat lukuisat erilaiset tekijät, kuten erilaiset motiivit tai tavat, luonteenpiirteet tai asenteet. Myös esimerkiksi korkotasolla, inflaatiolla, verojärjestelmällä ja työttömyydellä on vaikutusta säästämissä käyttäytymiseen. Demograafisia säästämiseen vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi kotitalouden koko, rakenne ja varallisuus. (Pihlajamaa 2016, 57.) Tuloilla on todettu olevan suuri rooli säästämisessä. Tulojen ja säästämisen välillä on riippuvuussuhde, ja suuremmat tulot mahdollistavat korkeamman säästämisen. Perheen koolla ja lapsilla on myös vaikutusta säästämiseen. (Mauldin ym. 2016, 253.)

Myös asenteilla ja taidoilla on vaikutusta oman talouden suunnitteluun ja säästämissä teeseen. Ahdistuneisuudella, kiinnostuneisuudella taloudellisia asioita kohtaan, päättämistyyliillä, varautumissäästämisen tarpeella ja kulutustottumuksilla on vaikutusta. (Ruefenacht ym. 2014, 924.) Elämäntilanteella on huomattava vaikutus säästämissä käyttäytymiseen, sillä monet kokevat, ettei säästäminen ole mahdollista rahan puutteen takia. Varsinkin yksinasuvat sekä pienituloiset kokevat usein näin. Säästämissä mahdollisuuksia heikentää luonnollisesti myös elämänmuutokset, kuten avioero tai työttömyys. (Pihlajamaa 2016, 57.)

Sosiaalisilla normeilla on myös vaikutusta, sillä useissa maissa painostetaan kuluttamaan ja kulutuskeskeinen elämä voidaan yhdistää korkeampaan sosiaaliseen statukseen. Tällöin säästäminen voidaan nähdä tylsänä. Joissakin kulttuureissa taas odotetaan, että rahat jaetaan perheen tai kommuunin kesken. (Lewis & Messy 2012, 15.) Kuluttajat pyrkivät talousteorian mukaan maksimoimaan hyötyään koko elämänsä ajan budjettirajoitteen vallitessa. Kuluttajat ennakoivat tulojensa pienenemisen esimerkiksi eläkkeelle jäädessään ja säästävät säilyttääksensä tulevaisuudessa käytettävissä olevat varat. (Pihlajamaa 2016, 30.)

Kuluttajilla esiintyy helposti itsekontrollin puutetta, kun heidän pitäisi luopua nykyisestä kulutuksesta. Usein kuluttajat suunnittelevat säästävänsä, mutta ovatkin kyvyttömiä pysymään suunnitelmassaan. (Petro 2011, 39.) Kotitaloudet, joilla on säästämiseen jokin

selkeä motiivi, kuten eläkettä tai tulevaisuutta varten säästäminen, aloittavat säästäminen todennäköisemmin kuin ne, joilla selkeää motiivia säästämiseen ei ole (Mauldin ym. 2016, 232).

Säästämiseen motivoivat tekijät

Schunk (2007, 11) esittelee säästämislle neljä päämotiivia – eläkeaikaan varautumisen, varautumissäästämisen, tavoitesäästämisen ja perinnön jättämismotiivin. Yleinen elämänvaiheisiin liittyvä teoria on, että kotitaloudet varautuvat eläkkeelle siirtymisen vuoksi tapahtuvaan tulojen laskuun säästämällä työuran aikana (Pihlajamaa 2016, 26). Eläke-aikaan varautuminen on elämänkaarissäästämistä, jossa säästetään aikaa varten, kun palkkatuloon ei voi enää nojata ja tulot todennäköisesti laskevat (Lewis & Messy 2012, 12).

Eri elämänvaiheissa olevia kuluttajia motivoivat erilaiset tarpeet. Monissa tutkimuksissa varautumissäästäminen eli säästäminen yllättävien menojen tai pienenevien tulojen varalle todetaan koko elinkaaren ajan tärkeimmäksi motiiviksi säästämislle. (Pihlajamaa 2016, 26.) Pahan päivän varalle säästäminen on ollut pitkään suosituin motiivi säästää ympäri maailman (Mauldin ym. 2016, 234; Ruefenacht ym. 2014, 926, Lewis & Messy 2012, 12) ja myös suomalaisille pahan päivän varalle säästäminen on ollut perinteinen syy säästää (Huttunen & Lammi 2009, 88). Yllättäviä menoja voivat olla esimerkiksi työn menettäminen, sairaus, ero tai kotia ja omaisuutta kohtaan kohdistuva vahinko (Lewis & Messy 2012, 12).

Varautumissäästämisen lisäksi kotitaloudet säästävät myös tavoitteellisesti (Pihlajamaa 2016, 26). Tavoitesäästämislle tavoitellaan oman elämäntyylin kohenemista (Lewis & Messy 2012, 12) ja se kohdistuu joihinkin yksittäisiin, suurempiin hankintoihin (Petro 2011, 18). Usein tärkein ja suurin motiivi tavoitesäästämislle on oman asunnon hankinta. Asunnon hankinta edellyttää etukäteissäästämistä lainansaantia tai käsirahan maksua varten. Lainanlyhennyksiä voidaan pitää aktiivisena säästämisenä, sillä lainan lyhentyessä oma asuntoparallisuus kasvaa. (Pihlajamaa 2016, 26–27.) Asunnon lisäksi muita tavoitesäästämisen kohteita ovat esimerkiksi käyttötavarat, lomamatkat, häät tai auto (Lewis & Messy 2012, 12).

Säästää voi myös perinnön varalle. Säästäminen voi tapahtua varovaisuussäästämisen periaatteella tai kuluttaja voi kerätä jälkeläisilleen perintöä tarkoituksenmukaisesti. (Petro

2011, 19.) Joillakin ei ole halua käyttää säästämäänsä rahoja elinaikana vaan he haluavat jättää säästöt lapsilleen tai muille perheenjäsenille (Lewis & Messy 2012, 13). On hyvin todennäköistä, että säästämisen motiivit muuttuvat eri elämänvaiheissa. Keski-ikäisillä on usein korkeampi motiivi säästämiseen, kuin iäkkäillä tai nuorilla. (Hermansson 2016, 1203, 1205.)

Säästöpankin vuonna 2017 teettämän Näin Suomi säästää -tutkimuksen mukaan suomalaiset säästävät useimmiten pahan päivän varalle. Osa säästää vaurastuakseen ja ollakseen taloudellisesti riippumattomampi. Muita tutkimuksessa esiin nousseita motiiveja olivat haave omasta asunnosta tai kesämökistä sekä eläkeikää varten vaurastuminen. (Säästöpankki 2016.)

Esteet säästämislle

Taloudellisten resurssien puute tai taloudellisen tilanteen epävarmuus voidaan nähdä suurimpina esteinä säästämislle. Pienet tulot eivät kuitenkaan aina ole este säästämislle. Säästämiseen vaikuttavat myös taloudellisen koulutuksen ja taloudellisen tietotaidon puute sekä psykologiset esteet. (Mauldin ym. 2016, 232, 234.)

Vaihtoehtojen lukumäärä voi joskus olla este säästämislle. Joissakin maissa vaihtoehtoja säästämiseen on paljon ja ne ovat joskus monimutkaisia. Kun vaihtoehtoja on paljon, jotkut saattavat hämmentyä ja olla valitsematta säästämisen kohdetta lainkaan. (Lewis & Messy 2012, 18.)

Myös luonteenpiirteet, kuten pessimistisyys, ja persoona vaikuttavat kielteisesti kykyyn ja halukkuuteen säästää. Vaikutusta on myös itsekontrollin puutteella, impulsiivisuudella sekä luottojen määrällä. Säästämistä vähentää myös luottamuksen puute rahalaitoksia kohtaan. (Mauldin ym. 2016, 236.)

6.2 Sijoittamiseen vaikuttavat tekijät

Sijoittaminen on tavoitteellista toimintaa ja useimmat sijoittajat tavoittelevat sijoittamisella vaurastumista (Kashyap & Iyer 2009, 118). On todettu, että ihmiset joilla on suuremmat tulot, sijoittavat rahansa todennäköisemmin esimerkiksi osakkeisiin tai rahastoihin kuin ihmiset, joiden tulotaso on matala (Lewis & Messy 2012, 13).

Sijoittamiseen motivoivat tekijät

Sijoittamiselle on useita motivoivia tekijöitä. Eläke aika on motiivi säästämisen lisäksi myös sijoittamiselle, mutta myös lasten koulutus ja perheen varallisuuden kasvattaminen ovat vahvoja motiiveja. (Janssen ym. 2013, 24.)

Kashyapin ja Iyerin (2009, 119–120) mukaan sijoittamisen tavoitteisiin kuuluu muun muassa tuottojen maksimointi, varallisuuden kasvattaminen ja henkilökohtainen tyytyväisyys. Yksi sijoittamisen motiivi on tulla taloudellisesti itsenäiseksi (Puustinen 2012, 63). Sijoittaminen on kuitenkin muutakin kuin tuoton metsästämistä. Joillekin sijoittaminen on hauskaa ajanvietettä, itsensä kehittämistä ja itsetunnon kasvattamista. (Europaeus 2012.)

Esteet sijoittamiselle

Sloten (2002, 64) mukaan suurin osa kuluttajista haluaisi luultavasti kasvattaa varallisuuttaan, mutta sijoituspäätöksen tekeminen saattaa olla ylitsepääsemätön este. Sloten tekemän tutkimuksen mukaan kuluttajat halusivat käyttää rahojaan sijoittamisen sijaan lainojen maksuun päästäkseen lainasta eroon mahdollisimman nopeasti. Lainan maksun ohella suurimpina esteinä pidettiin osaamattomuutta, kiinnostuksen puutetta sekä työkiireitä. Luottamus rahalaitoksia kohtaan estää joskus sijoittamista, ja myös pelko huijatuksi tulemisesta rajoittaa sijoittamista (Lewis & Messy 2012, 19).

6.3 Säästämis- ja sijoituskohteen valintaan vaikuttavat tekijät

Säästämis- ja sijoituskohteita on lukuisia erilaisia ja ilman kriteereitä valintapäätöksen tekeminen on vaikeaa. Sloten (2002, 69) tekemän tutkimuksen mukaan tärkein kriteeri säästämis- ja sijoituskohtetta valitessa on turvallisuus. Muita tärkeitä kriteereitä ovat tuotto-odotus, vaivattomuus ja rahaksi muuttamisen helppous. Myös sijoitusajalla, kohteen tuottohistorialla ja tuttavien suosituksella on jonkin verran merkitystä. Yhtenä merkittävänä tekijänä sijoituskohteen valinnassa pidettiin kohteen verottomuutta tai muita veroetuja.

Vaihekosken ja Vaittisen (2001, 48–49) mukaan suosituin sijoituskohteen valintaan vaikuttava tekijä on tuotto ja vähiten merkitystä on eläketurvalla. Naisten ja miesten välillä on eroa, sillä naiset suosivat turvallisempia sijoituskohteita, kuin miehet.

6.4 Tietolähteet

Tiedonpuute on yksi syy säästämättömyydelle ja sijoittamattomuudelle. Säästämisestä ja sijoittamisesta on kuitenkin saatavilla paljon laadukasta tietoa eri kanavissa. Internet sekä pankin asiantuntijat ja puhelinpalvelut tarjoavat runsaasti tietoa. Tietoa voi saada myös erilaisista seminaareista sekä koulutuksen kautta. (Lewis & Messy 2012, 27.)

Hermanssonin (2016, 1203) mukaan vain pieni osa kotitalouksista käyttää rahoitusalan ammattilaisen palveluja, ja useimmat luottavat muihin tiedonlähteisiin.

6.5 Nuorten aikuisten säästämis- ja sijoittamistottumukset

Säästäminen on vaikeaa monelle ja erityisen vaikeaa se on nuorille aikuisille (Webley & Nyhus 2012, 19). On kuitenkin erityisen tärkeää, että nuoret aikuiset säästävät, sillä säästöillä voi suojautua tulevilta taloudellisilta koettelemuksilta. Taloudelliset velvollisuudet voivat yllättää, ja on tärkeää, että nuorilla on rahaa säästöissä. (Pillai, Carlo ja D'souza 2012, 60.)

Pillai, Carlo ja D'souza (2016, 60–61) ovat tutkineet nuorten aikuisten säästämisen tottumuksia. Suurin osa tutkimukseen osallistuneista nuorista aikuisista kertoi säästävänsä yllättävien tilanteiden varalle, ja vain 9 % säästi eläkeaikaa varten. Muita säästämisen motiiveja olivat suuret hankinnat, sijoittaminen sekä oma koti. Tutkimuksesta selvisi myös, että nuoret aikuiset eivät suunnittele säästämistään kovin pitkällä aikavälillä, sillä kukaan ei suunnitellut säästämistä yli 5 vuoden päähän. Myös Lavaughn (2017, 32) mukaan nuorten aikuisten pääasiallinen syy säästää on epävarman tulevaisuuden varalle.

Kodin ja koulun vaikutus

Vanhemmilla on todettu olevan suuri rooli talousasioiden opettamisessa ja usein taloudellisen käyttäytymisen malli saadaan vanhemmilta. Nuoret voivat olla vaarassa joutua taloudellisiin vaikeuksiin, jos vanhemmilta puuttuu tietämystä opastaa nuoria

talousasioissa. (Peura-Kapanen 2013; McNeill & Turner 2013, 122.) Säästöpankin vuonna 2017 teettämän kyselyn mukaan enemmistö alle 25-vuotiaista nuorista oli sitä mieltä, ettei koulussa opeteta tarpeeksi raha-asioista ja tietoa kaivataan erityisesti säästämistä ja sijoittamisesta (Petäinen 2017).

McNeilin ja Turnerin (2013, 124) mukaan kuluttajat, joita on lapsena kannustettu säästämiseen, kykenevät tehokkaampaan säästämiseen aikuisina. Lisäksi sellaisilla nuorilla, joille on lapsena annettu vanhempien toimesta käytännön opetusta taloudellisista asioista, on vähemmän velkaa ja luottokorttien ongelmakäyttöä. Hyviä keinoja talousasioiden opettamiseen ja rahan käsittelyyn ovat esimerkiksi viikkorahan antaminen tai pankkitilin avaaminen. Säästämiskäyttäytyminen saa usein vaikutteita ystäviltä ja perheeltä. Nuoret ottavat todennäköisesti mallia oman perheensä rahan käsittelemisen tavoista. (Lewis & Messy 2012, 15.)

7 KVANTITATIIVINEN TUTKIMUSMENETELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa salolaisten nuorten aikuisten säästämis- ja sijoittamistottumuksista. Tavoitteena on selvittää miten ja minkä verran nuoret aikuiset säästävät ja sijoittavat, minkälaisia motiiveja nuorilla aikuisilla on säästämiseen ja säästämiseen liittyen sekä miten nuoret aikuiset aikovat säästää ja sijoittaa tulevaisuudessa.

Tutkimuksen pääongelma on:

- 1 Millaisia säästämis- ja sijoittamistottumuksia nuorilla aikuisilla on?

Tutkimuksen alaongelmia ovat:

- 1.1 Miten ja kuinka paljon nuoret aikuiset säästävät ja sijoittavat?
- 1.2 Miksi nuoret aikuiset säästävät ja sijoittavat ja mitkä tekijät estävät säästämistä ja sijoittamista?
- 1.3 Miten nuoret aikuiset aikovat säästää ja sijoittaa tulevaisuudessa?

Lisäksi tutkimuksen avulla selvitetään kuinka paljon nuoret aikuiset saavat ja kuluttavat rahaa, minkälaisia tottumuksia heillä on rahankäyttöön liittyen ja onko heillä lainaa.

Tutkimus toteutetaan kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Määrällinen tutkimusmenetelmä soveltuu tutkimuksen menetelmäksi erityisesti silloin, kun tutkitaan henkilökohtaisia asioita (Vilkka 2014, 28). Raha-asiat ovat monelle henkilökohtainen asia ja kyselyyn vastaaminen on monelle haastattelua mielekkäämpi tapa osallistua tutkimukseen.

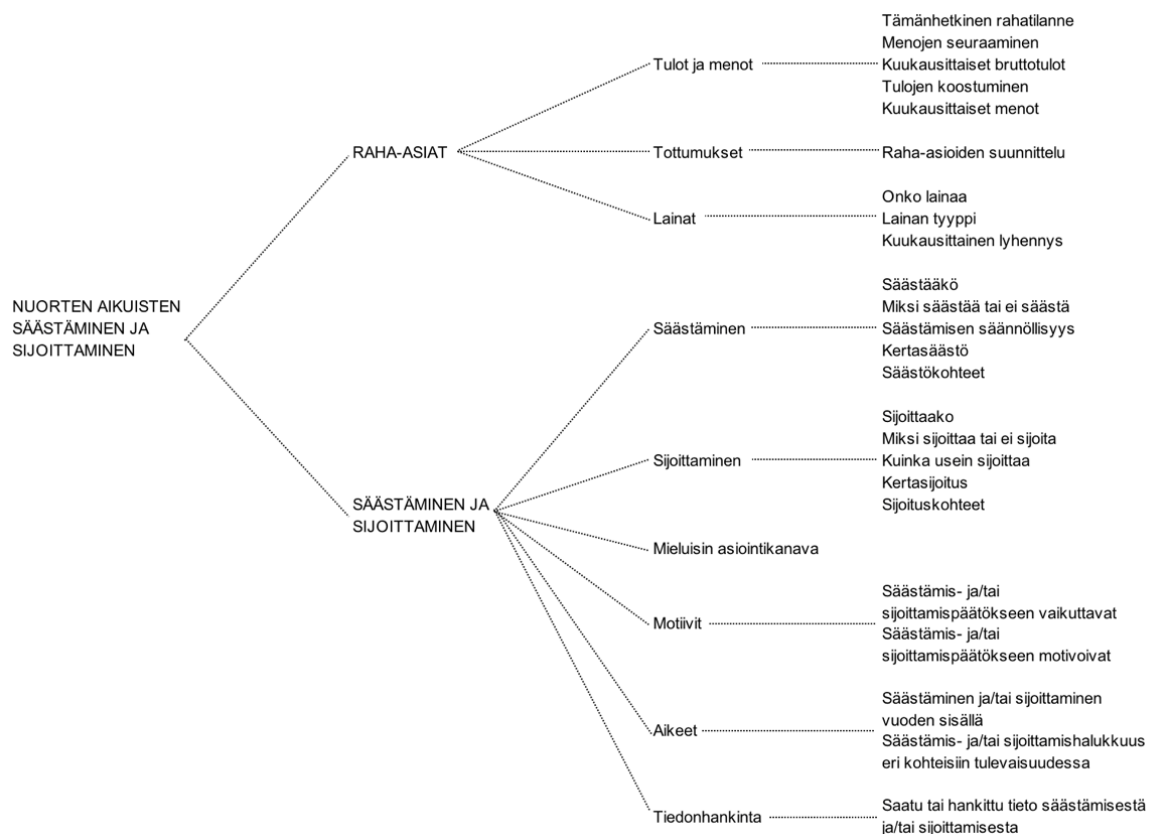
Kvantitatiivisessa tutkimuksessa keskeistä ovat johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, aiemmat teoriat sekä käsitteiden määrittely (Hirsjärvi ym. 2009, 140). Tieteellisessä tutkimuksessa tuotetaan uutta tietoa teorian avulla (Vilkka 2015, 34). Tutkimuksen teoriaosassa on tutustuttu aiheesta saatavaan aikaisempaan tutkimustietoon, jota verrataan tutkimuksen tuloksiin.

Tiedonhakua suoritettiin erilaisia kanavia käyttämällä. Alan kirjallisuutta etsittiin kirjastoista ja Turun ammattikorkeakoulun tiedonhakukanava Finnan kautta löydettiin

kotimaisia sekä ulkomaalaisia alan tieteellisiä artikkeleita. Lisäksi tietoa haettiin Googlen vapaalla sanahauulla, käyttäen lähdekritiikkiä löydettyjen tuloksien suhteen.

Teoreettisilla käsitteillä on määrällisessä tutkimuksessa keskeinen rooli. Käsitteet tulee operationalisoida eli määritellä huolellisesti ennen kyselylomakkeen laatimista, jotta niitä voidaan mitata. (Vilka 2014, 26, 37; Hirsjärvi ym. 2009, 154). Kyselylomakkeen eli mittarin suunnittelu on määrällisessä tutkimusmenetelmässä keskeisessä roolissa. Kyselylomakkeelle valittavat kysymykset tulee perustaa teoreettiseen viitekehykseen ja tutkimuksen tavoitteisiin. (Vilka 2015, 101, 105.)

Kuviossa 4 on operationalisoitu tutkittavaa aihetta. Nuorten aikuisten säästäminen ja sijoittaminen jaettiin kahteen pääaihealueeseen, raha-asioihin sekä säästämiseen ja sijoittamiseen.

Kuvio 4. Mittari nuorten aikuisten säästämisestä ja sijoittamisesta.

Raha-asiat jaettiin edelleen kolmeen aihealueeseen: tuloihin ja menoihin, tottumuksiin ja lainoihin. Säästäminen ja sijoittaminen jaettiin kuuteen aihealueeseen: säästämiseen, sijoittamiseen, mieluisimpaan asiointikanavaan, motiiveihin, aikeisiin sekä

tiedonhankintaan. Kukin aihealue jaettiin vielä osa-aihealueisiin niin, että jokaisesta kohdasta saatiin kyselylomaketta varten kysymys.

Tutkimuksen kohderyhmäksi valikoitui salolaiset nuoret aikuiset. Kohderyhmä on rajattu salolaisiin nuoriin aikuisiin, jotta tutkimuksesta saatava hyöty olisi toimeksiantajalle mahdollisimman suuri. Kohderyhmän koko on noin 6000 henkilöä (Salo 2010).

7.1 Otantamenetelmä ja otoskoko

Tutkimuksen perusjoukon muodostavat kohderyhmään kuuluvat havaintoyksiköt, eli salolaiset 18–29-vuotiaat nuoret aikuiset. Koska perusjoukon koko on verrattain suuri ja kaikkia sen jäseniä on hankala tavoittaa, ei tutkimusta ollut mahdollista tehdä kokonaistotantana vaan tutkimukseen pyrittiin saamaan edustava otos perusjoukosta. Otanta suoritettiin yksinkertaista satunnaisotantaa käyttäen. Tämä tarkoittaa, että otokseen poimittavat havaintoyksiköt arvotaan, ja jokaisella perusjoukon jäsenellä on yhtäläinen mahdollisuus tulla valituksi otantaan (Vilkkä 2015, 99). Yksinkertaisen satunnaisotannan menetelmän käyttäminen oli tässä tutkimuksessa käytännössä ainoa mahdollinen otantatapa, sillä kyselyä jaettiin verkossa eikä havaintoyksiköitä näin ollen ollut mahdollista valita. Määrällisessä tutkimuksessa otoskoon tulisi olla vähintään 100 henkilöä (Vilkkä 2014, 17) ja myös tässä tutkimuksessa tavoiteltiin vähintään 100 henkilön otosta.

7.2 Aineiston keruu

Koska älylaitteilla ja tietokoneilla on tänä päivänä suuri rooli ja lähes jokaisella nuorella aikuisella on mahdollisuus niiden käyttöön, valikoitui aineiston keräystavaksi verkkokysely. Verkkokysely on tässä tutkimuksessa paras vaihtoehto myös tiiviin aikataulun vuoksi. Postikysely vaatisi runsaasti aikaa ja kyselyn täyttämisestä sekä postittamisesta aiheutuisi vastaajille vaivaa, joka vaikuttaisi mahdollisesti myös vastausprosenttiin. Lisäksi verkkokysely on vaivattomampi ja kustannustehokkaampi vaihtoehto.

Kysely toteutettiin Webropol-kyselytyökalun avulla. Työkalun avulla kyselyn luominen ja jakaminen on helppoa ja sen avulla luodut kyselyt mukautuvat hyvin vastaanottajan laitteen mukaan esimerkiksi älypuhelimien, tabletin ja tietokoneiden näytöille sopivaksi (Webropol 2017). Tilastokeskuksen vuonna 2017 tekemän tutkimuksen mukaan noin 94

% nuorista aikuisista käyttää internetiä älypuhelimella (Tilastokeskus 2017), joten muutuvuus älylaitteille on erityisen tärkeää vastausmotivaation säilyttämiseksi.

Kyselyn vastausajaksi määritettiin kolme viikkoa. Vastausajasta pyrittiin saamaan tiukasta aikataulusta huolimatta mahdollisimman pitkä, jotta se tavoittaisi mahdollisimman suuren osan kohderyhmästä. Linkkiä kyselyyn jaettiin sosiaalisen median kanavissa, ja se lähetettiin lisäksi Turun ammattikorkeakoulun Salon toimipisteen opiskelijoille.

Kannustimet ovat hyvä tapa saada lisää vastauksia kyselyihin (Tenhunen 2016). Opin- näytetyön toteutusta suunniteltaessa sekä toimeksiantaja että tutkija olivat sitä mieltä, että kyselyyn vastaamiseen tulisi kehittää kannustin, jotta vastaajia motivoitaisiin vastaamaan kyselyyn. Kyselyyn vastanneet saivat halutessaan osallistua Osuuspankki Kantri- salon tarjoaman 150 euron arvoisen rahastosijoituksen arvontaan. Rahastosijoitus oli erittäin hyvä kannuste kyselylle, sillä se liittyi suoraan tutkimuksen aiheeseen ja antoi yhdelle vastanneelle tilaisuuden kokeilla rahastosijoittamista käytännössä tai sijoittaa uuteen kohteeseen, mikäli hänellä oli jo rahastosijoituksia entuudestaan.

7.3 Kyselylomakkeen suunnittelu

Lomakkeen laadinnalla ja kysymysten tarkalla suunnittelulla voidaan tehostaa tutkimuksen onnistumista (Hirsjärvi ym. 2009, 198). Kyselylomakkeen laadintaan käytettiin runsaasti aikaa ja sen testaukseen panostettiin. Lomaketta suunnitellessa kiinnitettiin erityistä huomiota vastaajaystävällisyyteen niin, että vastaaja ohjattiin vastaamaan vain niihin kysymyksiin, jotka koskettivat häntä. Tämä onnistui lomakkeen suunnittelutyökalun hyppää kysymykseen -toiminnolla. Vastaajan vastauksen mukaan hänet ohjattiin suoraan seuraavaan häntä koskevaan kysymykseen. Kyselylomakkeen alareunaan lisättiin kyselyn etenemispalkki, josta vastaaja pystyi seuraamaan kyselyn prosentuaalista etenemistä.

Turhia vastauksia karsittiin lomakkeen suunnitteluohjelman työkaluilla. Tutkimus rajattiin salolaisiin 18–29-vuotiaisiin, joten iän ylittäessä tai alittaessa kohderyhmän kysely asetettiin päättymään. Kyselyssä varmistettiin myös vastaajan kotikunta, ja jos vastaaja vastasi kotikuntansa olevan muu kuin Salo, kysely päättyi. Turhien vastausten karsiminen lomakkeella helpotti tutkijan työtä tutkimustulosten analysointivaiheessa.

Kyselylomake koostui strukturoiduista eli valmiit vastausvaihtoehdot sisältävistä monivalintakysymyksistä. Valmiiksi strukturoidut kysymykset nostavat vastausmotivaatiota, sillä

kysymyksiin on helppo ja nopea vastata. Useaan kysymykseen liitettiin kuitenkin avoimen vastauksen vaihtoehto, jotta vastaajalle annettiin mahdollisuus lisätä itseään koskeva vaihtoehto sopivan vastausvaihtoehdon puuttuessa.

Kysymykset pyrittiin asettamaan mahdollisimman tarkoiksi, jotta tulkinnanvaraa ei jäisi ja vastaajat ymmärtäisivät kysymykset samalla tavalla. Joissakin kohdissa kysymyksen perään lisättiin selite, jotta vastaaja tiesi varmasti, mitä kysymyksessä kysyttiin. Lomakkeella pyrittiin tekemään vastaajalle selväksi säästämisen ja sijoittamisen ero, jotta käsitteet ja niiden merkitys eivät jäisi epäselviksi.

Lomakkeen valmistelussa yksi tärkeä vaihe on sen kokeilu (Hirsjärvi ym. 2009, 204). Kyselylomakkeesta pyydettiin kommentteja niin toimeksiantajalta kuin potentiaalisilta vastaajiltakin. Toimeksiantajan kommentteille annettiin suuri painoarvo, sillä kyselylomakkeesta haluttiin saada aidosti toimeksiantajaa hyödyttävä. Kommentoitua ja valmista kyselylomaketta testattiin muutamalla henkilöllä ennen sen julkaisemista. Näin varmistettiin, että kysymykset olivat helposti ymmärrettäviä ja kyselyyn vastaaminen mutkatonta. Testaajilta saadun palautteen myötä joitakin kysymyksiä päivitettiin helpommin ymmärrettäviin ja selkeämpiin muotoihin.

Koska saate on tärkeä osa kyselylomaketta (Hirsjärvi ym. 2009, 204), kirjoitettiin kyselylomakkeen etusivulle saatesanat (Liite 1), joissa kerrottiin tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja ohjeet vastaamiseen. Saatesanoissa kerrottiin lisäksi opinnäytetyön julkaisuaika ja -paikka sekä vastausaika. Lisäksi kerrottiin mahdollisuudesta osallistua arvontaan.

Kyselylomakkeen julkaisun jälkeen ensimmäisiä vastauksia seurattiin erityisen tarkasti, sillä lomakkeen toimivuus haluttiin vielä varmistaa. Vastauksien seurannalla havaittiin, että yhdestä kysymyksestä puuttui sopiva vastausvaihto ja yhdestä kysymyksestä avoimen kysymyksen kohdalta puuttui tekstikenttä. Kysymykset korjattiin nopeasti tarkoituksen mukaisiksi, jotta varmistettiin mielekäs vastaajakokemus tuleville vastaajille.

7.4 Kysymykset

Kyselylomake koostui eri tyyppisistä kysymyksistä (Taulukko 1). Eri kysymystyyppien välillä käytettiin väliotsikoita, jotta vastaajan olisi helpompi seurata kyselyn etenemistä. Koko kyselylomake on työn liitteenä (Liite 2).

Taulukko 1. Kyselylomakkeen rakenne.

Kysymyksen numero	Kysymyksen tyyppi
1–7	Perustiedot
8–13	Tulot, menot ja tottumukset raha-asioissa
14–16	Lainat
17–22	Säästäminen
23–28	Sijoittaminen
29, 32–34	Säästämisen ja sijoittamisen tavat
30–31	Säästämis- ja sijoittamisaikeet

Kyselylomakkeen ensimmäisissä kysymyksissä kerättiin taustamuuttujia eli perustietoja, joita olivat ikä, sukupuoli, kotikunta, siviilisääty, koulutus, ammattiryhmä sekä asuminenmuoto. Perustietoihin pyrittiin sisällyttämään vain tutkimuksen kannalta oleellisia kysymyksiä, jotta kysymysmäärä pysyisi kohtuullisena.

Kysymyksissä 8–13 kartoitettiin vastaajan tuloja, menoja sekä tottumuksia raha-asioissa. Vastaajalta kysyttiin ensin kuinka pitkällä aikavälillä hän suunnittelee raha-asioitaan, millainen hänen rahatilanteensa on tällä hetkellä ja seuraako hän menojaan. Seuraavaksi kysyttiin vastaajan kuukausittaisia bruttotuloja eli tuloja ennen verojen ja muiden maksujen vähentämistä, kuukausittaisia menoja sekä tulojen muodostumista.

Seuraavassa kysymysryhmässä kysyttiin vastaajan lainoista. Kysymyksessä 14 kysyttiin vastaajan tämänhetkistä lainatilannetta ja mikäli vastaajalla ei ollut lainaa, hänet ohjattiin kyselyssä eteenpäin kysymykseen 17. Jos vastaaja ilmoitti, että hänellä on lainaa, kysyttiin häneltä kysymyksissä 15 ja 16 lainan tyyppiä sekä kuukausittaista lainan lyhentämistä.

Kysymykset 17–22 kartoittivat vastaajan säästämistä. Jos vastaaja ilmoitti kysymyksessä 17 ettei hän säästänyt, vastaajalta kysyttiin kysymyksessä 18 säästämättömyyden syitä ja ohjattiin seuraavaksi sijoittamista koskeviin kysymyksiin. Jos vastaaja ilmoitti kysymyksessä 17 säästävänsä, hänet ohjattiin kysymyksiin 19–22, joissa häneltä kysyttiin säästämisen säännöllisyyttä, kertasäästösummaa, säästökohteita sekä säästämisen motiiveja.

Vastaajan sijoittamista selvitettiin kysymyksissä 23–28. Kuten säästämistä koskevissa kysymyksissä, jos vastaaja ilmoitti ettei hän sijoittanut, vastaajalta kysyttiin kysymyksessä 24 sijoittamattomuuden syitä, jonka jälkeen hänet ohjattiin kysymykseen 29. Jos vastaaja ilmoitti kysymyksessä 23 sijoittavansa, hänet ohjattiin kysymyksiin 25–28, joissa häneltä kysyttiin sijoitusten säännöllisyyttä, kertasijoitussummaa, sijoituskohteita sekä sijoittamisen motiiveja.

Kysymyksissä 29 ja 32–34 vastaajalta kysyttiin säästämisen ja sijoittamisen tavoista. Kysymys 29 käsitteli säästämis- ja sijoittamispäätökseen vaikuttavia tekijöitä Likertin viisiportaisen asteikon avulla. Kysymyksessä 32 kysyttiin tekijöitä, jotka motivoisivat vastaajaa säästämään tai sijoittamaan tulevaisuudessa. Seuraavassa kysymyksessä kartoitettiin lähteitä, joista vastaaja oli saanut tai etsinyt tietoa säästämisestä tai sijoittamisesta. Viimeisessä kysymyksessä kysyttiin, missä kanavassa vastaaja mieluiten hoitaisi säästämisen tai sijoittamisen.

Kysymykset 30–31 kartoittivat vastaajan säästämis- ja sijoittamisaikeita. Kysymyksessä 30 kysyttiin, aikoiko vastaaja säästää tai sijoittaa seuraavan 12 kuukauden aikana. Kysymys 31 oli monivalintamatriisi, jossa vastaajalta kysyttiin millä ajalla ja mihin kohteisiin hän haluaisi tulevaisuudessa säästää tai sijoittaa. Vastaajalta pyydettiin jokaiseen säästämis- ja sijoituskohteeseen vastaus vaihtoehtoista ”En aio säästää tai sijoittaa”, ”Säästän tai sijoitan jo”, ”Vuoden sisällä”, ”2–3 vuoden sisällä”, ”4–5 vuoden sisällä”, ”6–10 vuoden sisällä” tai ”Yli 10 vuoden päästä”.

8 TULOKSET

Tutkimus suoritettiin helmi–maaliskuussa 2018 ja siihen osallistui yhteensä 196 henkilöä. Vastanneista kaksi oli yli 29-vuotiaita ja 47 ilmoitti kotikunnakseen muun kuin Salon. Kohderyhmään sopivia vastauksia oli näin ollen 147. Tutkimuksen otoskoko oli vähintään 100 henkilöä, joten vastauksia saatiin tavoitteen ylittävä määrä. Tutkimuksen kaikki vastaukset ovat työn liitteenä (Liite 3).

Vastaajista 112 eli 76 % oli naisia ja 35 eli 24 % oli miehiä. Suurimmalla osalla (44 %) korkeimpana koulutustasona oli ammattikoulu. Vastaajista 25 % ilmoitti korkeammaksi koulutustasokseen lukion ja 25 % vastaajista alemman korkeakoulututkinnon. Vain 2 %:lla vastaajista oli ylempi korkeakoulututkinto. Suurin osa (41 %) vastaajista oli ammat-tiryhmältään työntekijöitä. Opiskelijoita oli 39 % vastaajista. 52 % vastaajista asui vuokra-asunnossa ja 33 % asui omassa asunnossa. 10 % asui vanhempiensa luona.

8.1 Tulot, menot ja tottumukset raha-asioissa

36 % vastaajista suunnitteli raha-asioitaan 1–6 kuukauden ajanjaksolla. Vaihtoehdoille alle yksi kuukausi, 1–6 kuukautta, 1–2 vuotta ja 3–5 vuotta vastaukset jakaantuivat tassaaisesti niin, että noin 10 % vastaajista oli valinnut kyseisen vaihtoehdon. 8 % vastaajista kertoi, ettei suunnittele raha-asioitaan ollenkaan. Naisten ja miesten välillä oli hieman eroa, sillä miehet suunnittelivat raha-asioitaan naisia pidemmällä aikavälillä.

Suurin osa vastaajista (35 %) koki tulonsa suuremmiksi kuin menot. Kolmasosalla vastaajista tulot olivat yhtä suuret kuin menot. Viimeisellä kolmanneksella vastaajista tulot olivat pienemmät kuin menot ja heistä 22 % käytti säästöjä ja 10 % otti lainaa kattaakseen menot. Miehillä puolella vastaajista tulot olivat suuremmat kuin menot, joten heillä rahatilanne oli naisia parempi.

61 % vastaajista kertoi seuraavansa menojaan säännöllisesti ja 37 % seurasi menojaan satunnaisesti. 2 % vastaajista ei seurannut menojaan lainkaan. Kun menot ovat tuloja suuremmat tai yhtä suuret kuin tulot, rahaa säästämiseen tai sijoittamiseen ei ole. Menojen ollessa tuloja suuremmat, menot katetaan lainarahalla tai aikaisemmilla säästöillä, eikä säästäminen tai sijoittaminen silloinkaan ole mahdollista.

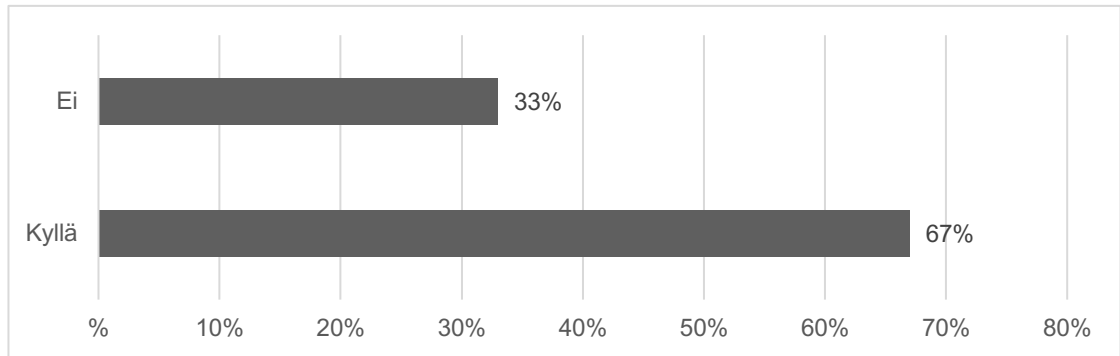
Suurin osa vastaajista (26 %) ansaitsi bruttona 2000–2999 euroa. Vastaukset alle 500 eurosta 1999 euroon jakaantuivat melko tasaisesti. 5 % vastaajista ilmoitti, ettei tuloja ollut lainkaan ja 3 % ansaitsi kuukaudessa 3000–3999 euroa. Miehet ansaitsivat naisia enemmän, sillä esimerkiksi 2000–2999 euroa kuukaudessa ansaitsevia miehiä oli kaksi kertaa naisia enemmän. Lisäksi 3000–3999 euroa ansaitsevia miehiä oli viisinkertainen määrä naisiin verrattuna.

Suurimmalla osalla vastaajista (68 %) tulot koostuivat palkkatulosta. Opintotukea sai 33 % vastaajista ja asumistukea 27 % vastaajista. Muiden tulonlähteiden osuus vastauksista oli pieni, ja niitä olivat esimerkiksi yrittäjätulo, erilaiset tuet, sairauspäiväraha, vanhempainetuudet, sairaseläke sekä vuokratulot. Suurimmalla osalla (42 %) kuukausittaiset menot olivat 500–999 euroa. Vain 4 %:lla menot ylittivät 2000 euroa.

Suurimmalla osalla (65 %) oli lainaa. 60 prosentilla oli opintolainaa, 43 prosentilla asuntolainaa, 17 prosentilla autolainaa ja 18 prosentilla kulutusluottoa pankista. Vain yhdellä vastaajalla oli pikavippejä. Avoimessa tekstikentässä kaksi vastaajaa ilmoitti lainatyyppiksi yritysainan. Suurin osa vastaajista (38 %) ilmoitti, ettei lyhentänyt lainaa tällä hetkellä lainkaan. Loput vastaajat lyhensivät lainaa tasaisesti yhden euron ja yli 500 euron välillä. Miehet lyhensivät lainaa naisia selkeästi enemmän. Naisista 44 % kertoi, ettei lyhentänyt lainaa ollenkaan, kun taas miehillä vastaava osuus oli 19 %. Miehet lyhensivät lainaa myös enemmän, sillä esimerkiksi yli 500 euroa lyhentävien miesten osuus oli liki kolminkertainen naisiin verrattuna.

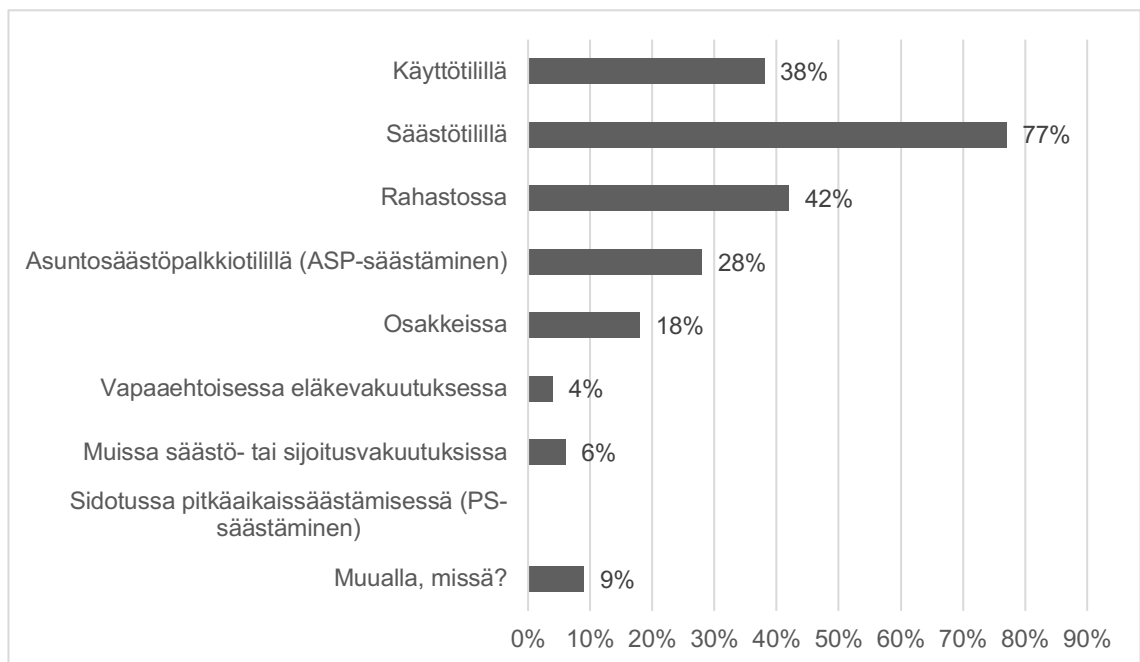
8.2 Säästäminen

67 % vastaajista ilmoitti säästävänsä (Kuvio 5). Säästäjistä 86 % kertoi säästävänsä kuukausittain, 5 % viikoittain ja 6 % pari kertaa vuodessa. Kaksi vastaajaa kertoi säästävänsä silloin kun siihen on mahdollisuus. Suosituimmat kertosäästösummat olivat 0–49 euroa, 50–99 euroa ja 100–199 euroa. Tuloilla oli suora vaikutus säästämiseen, sillä yli 3000 euroa kuukaudessa ansainneista vastaajista kaikki säästivät, kun taas alle 1000 euroa kuukaudessa ansainneista säästi vain 56 %. Tuloilla oli vaikutus myös säästösummiin. Yli 3000 euroa kuukaudessa ansainneet vastaajat säästivät yli 100 euroa kuukaudessa, kun taas pienemmissä tuloluokissa kuukausittainen säästösumma oli useammin alle 100 euroa.

Kuvio 5. Kysymys 17: Säästätkö?

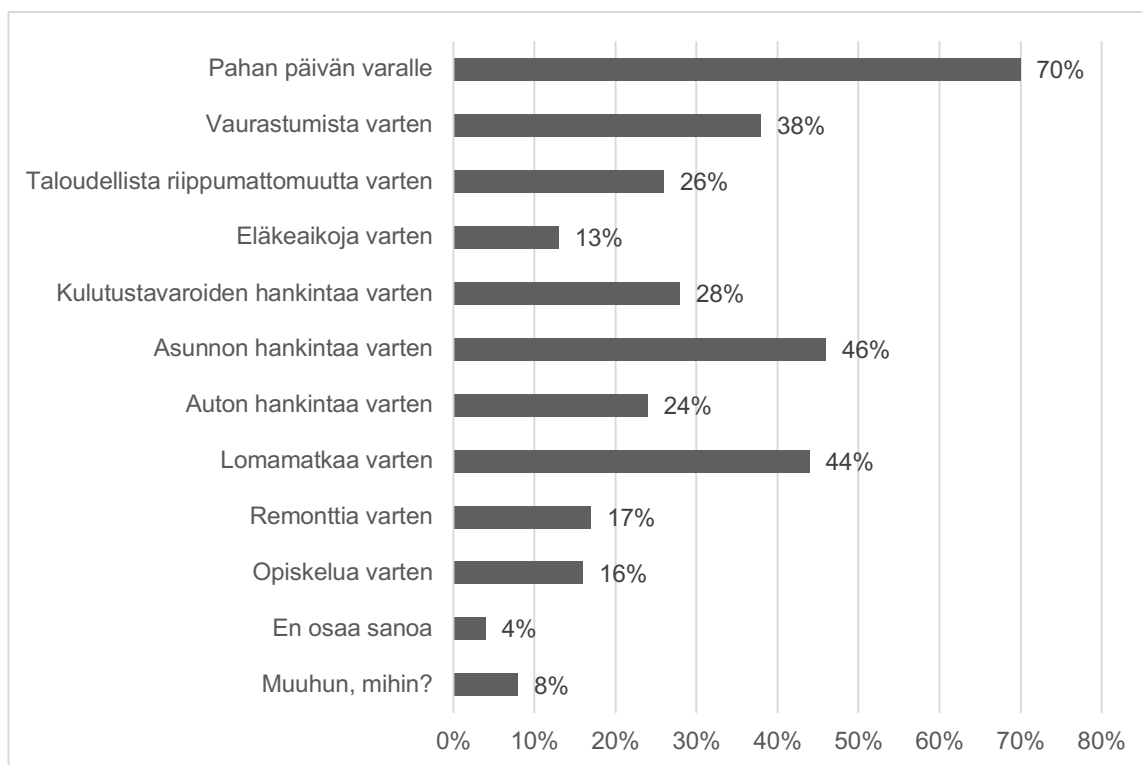
Suosituimmat säästökohteet (Kuvio 6) olivat säästötili (77 %), rahasto (42 %) sekä käyttötili (38 %). Viisi vastaajaa kertoi säästävänsä myös käteisenä rahana. Naiset säästivät useammin tilille, kun taas miehet säästivät usein myös rahastoon tai osakkeisiin. Myös tuloluokalla oli vaikutusta, sillä yli 3000 euroa kuukaudessa ansainneet säästivät muita kaksi kertaa enemmän rahastoon ja osakkeisiin, ja lisäksi he säästivät useammin myös erikoisempiin säästämisen kohteisiin.

Kuvio 6. Kysymys 21: Missä kohteissa sinulla on säästöjä?

Suosituimmat säästämismotivit olivat pahan päivän varalle, asunnon hankintaa varten ja lomamatkaa varten (Kuvio 7). Naiset säästivät pahan päivän varalle hieman miehiä useammin. Miehet säästivät vaurastumista ja taloudellista riippumattomuutta varten yli

kaksi kertaa naisia useammin. Yli 3000 euroa ansaitsevat säästivät vaurastumista varten yli kaksi kertaa ja taloudellista riippumattomuutta varten lähes kolme kertaa muita tuloluokkia useammin. Lisäksi tässä tuloluokassa säästettiin useammin myös eläkeajoja, autoa ja remonttia varten.

Kuvio 7. Kysymys 22: Miksi säästät?

Kahdeksan vastaajaa valitsi vaihtoehdon ”Muuhun, mihin?” ja he vastasivat esimerkiksi näin:

”Jo periaatteesta että aina syytä säästää koska rahaa voi myöhemmin tarvita...”

”Tulevaa äitiyslomaa/vanhempainvapaata varten”

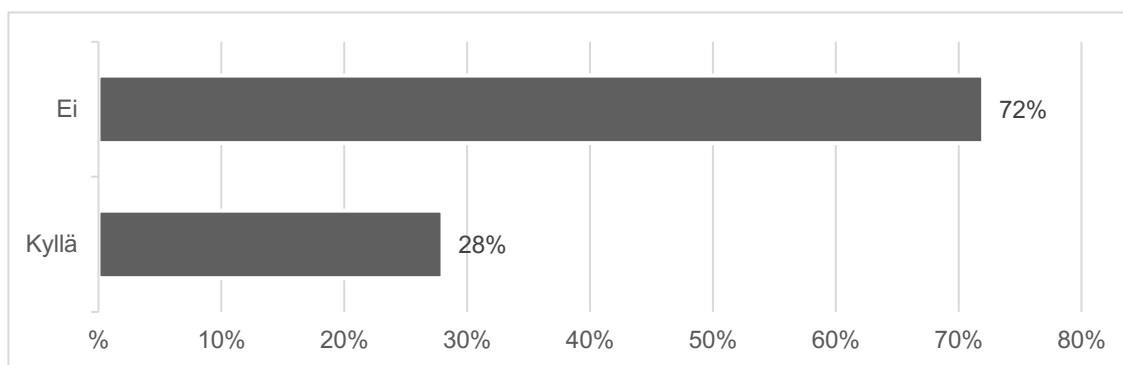
Muita säästämismotiiveja olivat esimerkiksi häät, lemmikit, auton aiheuttamat kulut sekä lapsiperheen arki.

Vastaajista 33 % vastasi, ettei säästänyt tällä hetkellä. Osuus on lähes yhtäläinen niihin, jotka ilmoittivat, että kuukausittaisia menoja on tuloja enemmän. Heistä suurin osa (78 %) vastasi säästämättömyyden syyksi tulojen riittämättömyyden. Vastaajat kertoivat avoimessa tekstikentässä, että kaikki mitä tulee myös menee, ja että rahaa laitetaan

säästöön silloin kun ylimääräistä rahaa on ja aina sitä ei ole. Yksi vastaaja vastasi, että säästetty raha ei lisäännä, kuten sijoitettu ja siksi hän ei säästä.

8.3 Sijoittaminen

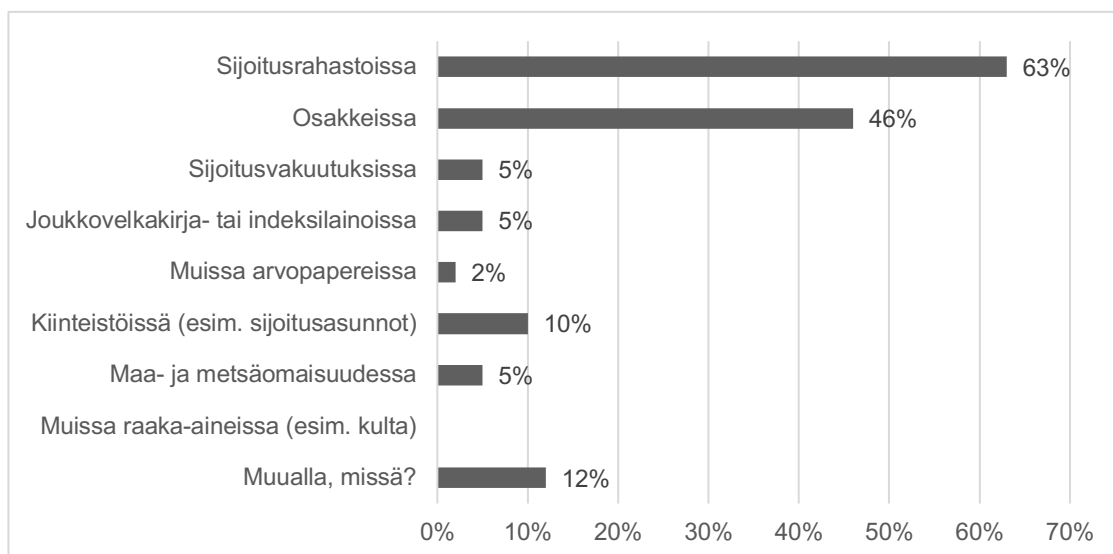
Kaikista vastaajista 28 % kertoi sijoittavansa (Kuvio 8). Naisten ja miesten välillä oli huomattava ero, sillä miehistä sijoitti puolet mutta naisista vain viidesosa. Myös tuloluokalla oli huomattava vaikutus sijoittamiseen. Alle 1000 euroa ja 1000–3000 euroa kuukaudessa ansainneista vastaajista noin neljäsosa sijoitti, kun taas yli 3000 euroa kuukaudessa ansainneista vastaajista sijoitti 80 %.

Kuvio 8. Kysymys 24: Sijoitatko?

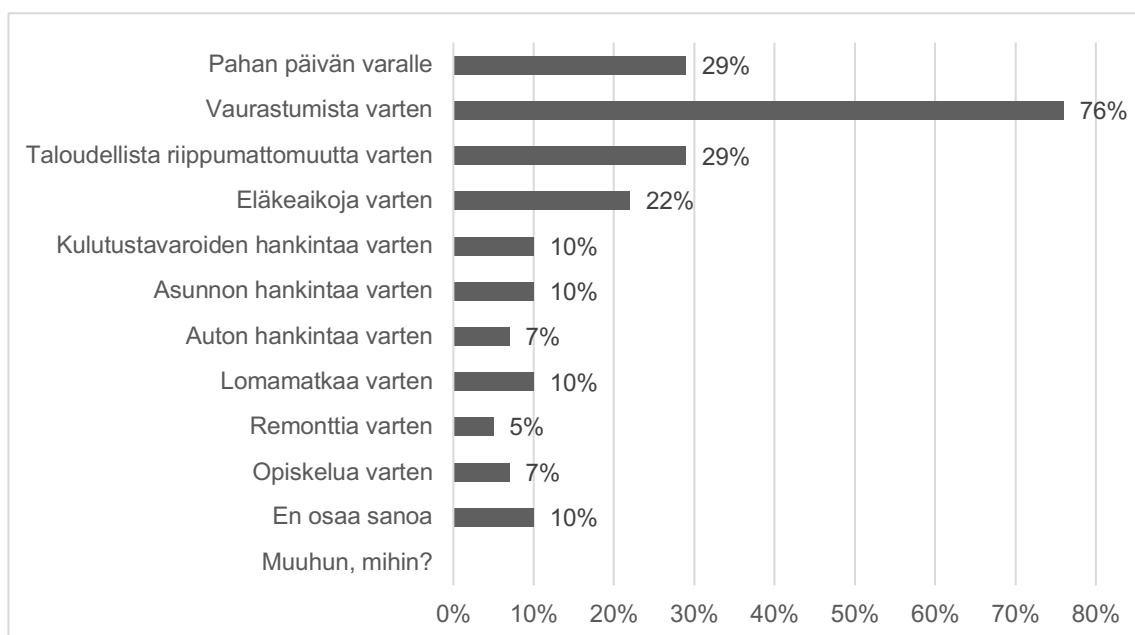
37 % sijoitti harvemmin kuin kerran vuodessa ja 34 % sijoitti kuukausittain. Ylimmässä tuloluokassa kuukausittainen sijoittaminen oli selkeästi suosittumpaa, sillä kuukausittain sijoitti kolme neljäsosaa yli 3000 euroa ansainneista. Pienemmissä tuloluokissa suosituinta oli harvemmin kuin kerran vuodessa sijoittaminen. Suosituimmat kertsijoitussummat olivat 100–199 euroa (32 %) ja 1000 euroa tai enemmän (22 %). Miehet olivat naisia rohkeampia sijoittajia, sillä he sijoittivat naisia suurempia summia kerrallaan.

Sijoituskohteista suosituimpia (Kuvio 9) olivat rahastot (63 %), osakkeet (46 %) ja kryptovaluutat (12 %). Muut kohteet olivat selvästi vähemmän suosittuja. Naiset suosivat sijoitusmuodoista sijoitusrahastoja, kun taas miehistä suurin osa sijoitti osakkeisiin. Kaikki kryptovaluuttoihin sijoittaneet olivat miehiä. Ylemissä tuloluokissa kiinteistösijoittaminen ja kryptovaluutat olivat suosituimpia, kun taas alemmissä tuloluokissa osakkeet olivat suosituimpia.

Kuvio 9. Kysymys 27: Missä kohteissa sinulla on sijoituksia?

Suosituimpia sijoitusmotiveja olivat vaurastumista varten, pahan päivän varalle ja taloudellista riippumattomuutta varten sijoittaminen (Kuvio 10). Näistä selkeästi suosituin motiivi oli vaurastuminen (76 %). Muut vastausvaihtoehdot saivat vähemmän kannatusta. Naisten ja miesten välillä ei ollut sijoitusmotiveissa juurikaan eroa, ja sekä naiset että miehet sijoittivat ensisijaisesti vaurastumista varten. Yli 3000 euroa ansainneista kaikki vastaajat sijoittivat vaurastumista varten. Lisäksi he sijoittivat useammin eläkeajoja, asunnon hankintaa tai remonttia varten.

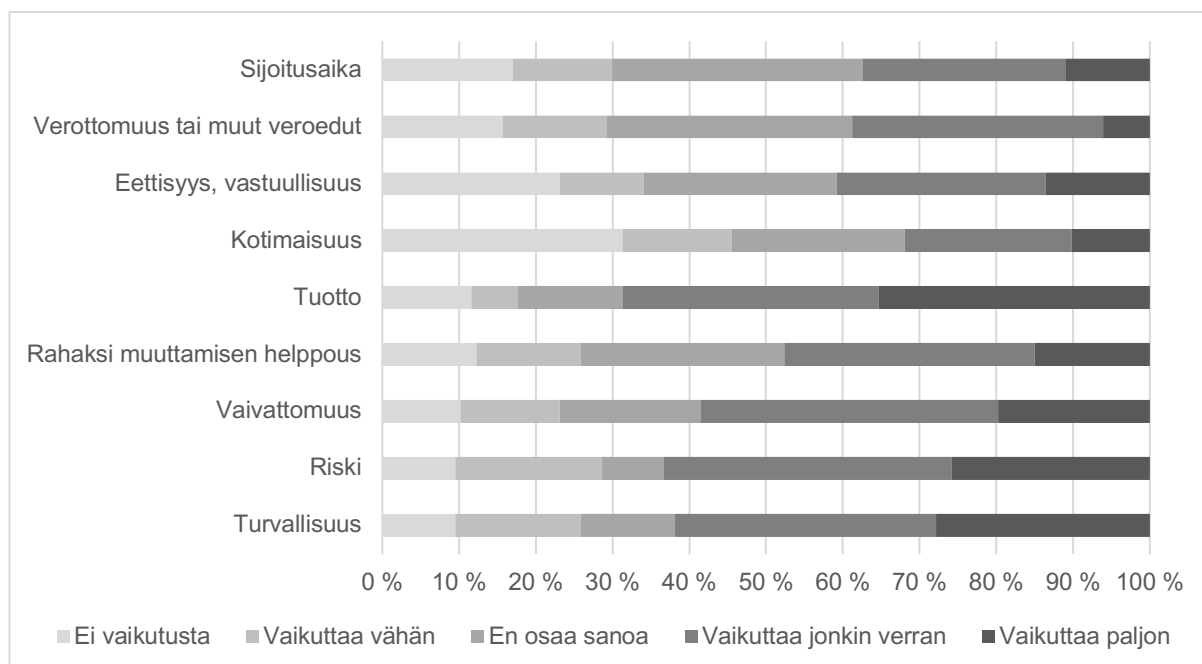

Kuvio 10. Kysymys 28: Miksi sijoitat?

Suurin osa vastaajista (72 %) ei sijoittanut. Suurimmat syyt sijoittamattomuudelle olivat riittävien tietojen puute (51 %) sekä tulojen riittämättömyys (48 %). Muut vastausvaihtoehdot saivat tasaisesti kannatusta. Yksi vastaaja ilmoitti, ettei säästöjä ollut vielä kertynyt riittävästi kertaluontoiseen sijoittamiseen. Yli 3000 euroa kuukaudessa ansainneista kuukaan ei kokenut, että tulot olisivat olleet este sijoittamiselle vaan sijoittamista esti sopivan sijoituskohteen puute ja halu käyttää rahat muuhun.

8.4 Säästämisen ja sijoittamisen tavat

Kysymyksessä 29 vastaajilta kysyttiin Likertin viisiportaisen asteikon avulla säästämis- ja sijoituspäätökseen vaikuttavista tekijöistä (Kuvio 11). Vastaajien päätökseen vaikuttivat jonkin verran tai paljon turvallisuus, riski, vaivattomuus, rahaksi muuttamisen helppous, verottomuus tai muut veroedut, tuotto sekä sijoitusaika. Kotimaisuudella ja vastuullisuudella ei ollut vaikutusta yhtä monen vastaajan säästämis- tai sijoituspäätökseen. Turvallisuus ja tuotto vaikuttivat enemmän miesten säästämis- ja sijoituspäätökseen, kun taas naisille olivat tärkeämpiä kotimaisuus sekä eettisyys ja vastuullisuus. Alle 3000 euroa kuukaudessa ansaitsevilla turvallisuus, riski ja veroedut vaikuttivat enemmän, kun taas yli 3000 ansaitseville rahaksi muuttamisen helppous, tuotto sekä sijoitusaika vaikuttivat enemmän säästämis- tai sijoituspäätökseen.

Kuvio 11. Kysymys 29: Mitkä seuraavista asioista vaikuttavat säästämis- ja/tai sijoituspäätökseesi?

Parempi henkilökohtainen tilanne (81 %) vaikutti selkeästi eniten vastaajien tulevaisuuden säästämisen- ja sijoittamisaikaisiin. Myös parempi tietotaito säästämiseen ja sijoittamiseen liittyen (61 %) motivoisi vastaajia säästämään tai sijoittamaan tulevaisuudessa. Paremmalla markkinatilanteella (18 %) ja paremmilla kohteilla (16 %) ei ollut yhtä suurta vaikutusta.

Suurin osa vastaajista (46 %) on saanut tai etsinyt tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta internetistä. Suositut tiedonhankintakanavat olivat myös pankki (44 %) ja vanhemmat tai muut sukulaiset (39 %). Neljäsosa vastaajista (26 %) ei ole saanut tai etsinyt tietoa mistään. Naisten ja miesten välillä oli hieman eroa, sillä miehet etsivät naisia useammin tietoa alan kirjallisuudesta tai internetistä, kun taas naisille pankki sekä vanhemmat ja sukulaiset olivat tärkeä tiedonsaantilähde. Tuloluokalla oli huomattava vaikutus, sillä yli 3000 euroa ansainneista 80 % oli saanut tai etsinyt tietoa internetistä ja 60 % tuttavalta. Lisäksi alan kirjallisuus, aikakauslehdet ja sanomalehdet olivat ylemmälle tuloluokalle suosittu tiedonsaannin tai tiedonhaun lähde.

Verkkopankki oli suosituin (42 %) kanava säästämisen ja sijoittamisen hoitamiseen. Pankin konttori oli toiseksi suosituin kanava (32 %) ja mobiilipankki kolmanneksi suosituin kanava (22 %). Naiset asioivat miehiä useammin pankin konttorissa ja miehistä reilusti yli puolet asioivat mieluiten verkkopankissa. 60 % yli 3000 euroa ansainneista haluaisi hoitaa säästämisen tai sijoittamisen mobiilipankissa. Alle 1000 euroa ansainneet suosivat verkkopankkia ja 1000–3000 euroa ansainneet pankin konttoria.

8.5 Säästämisen- ja sijoittamisaikaiset

Vastaajista 56 % aikoi säästää ja 5 % sijoittaa seuraavien 12 kuukauden aikana. 25 % vastaajista aikoi sekä säästää että sijoittaa. Vastaajista 5 % ei aikonut säästää lainkaan seuraavien 12 kuukauden aikana ja 9 % ei osannut sanoa aikeistaan. Miehet olivat naisia innokkaampia sijoittajia, sillä miehistä neljäsosa aikoi pelkästään säästää ja neljäsosa pelkästään sijoittaa seuraavien 12 kuukauden aikana. Naisista kaksi kolmasosaa aikoi vain säästää, eikä kukaan halunnut pelkästään sijoittaa. Miehistä 40 % aikoi sekä säästää kun sijoittaa, kun naisilla vastaava osuus oli 20 %. Yli 3000 euroa ansainneista 60 % aikoi sekä säästää että sijoittaa, joka on jopa kolme kertaa muita tuloluokkia enemmän. Alemmissa tuloluokissa suurin osa aikoi vain säästää tulevaisuudessa.

Suurin osa vastaajista ei ole kiinnostunut erikoisemmista säästämistä tai sijoittamiskohteista, vaan moni aikoo valita tulevaisuudessa perinteisiä kohteita, kuten tilisäästämisen, säästämisen rahastot, asuntosäästämisen, sijoitusrahastot ja osakkeet (Taulukko 2). Ylimmässä tuloluokassa kiinteistöt, maa- ja metsäomaisuus, sijoitusrahastot sekä osakkeet nähtiin houkuttelevina tulevaisuuden säästämistä ja sijoitusvaihtoehtoina.

Taulukko 2. Kysymys 31: Millä ajalla ja mihin kohteisiin haluaisit säästää ja/tai sijoittaa?

	1	2	3	4	5	6	7
Käyttötulille	36 %	45 %	13 %	4 %	1 %	1 %	0 %
Säästötulille	19 %	54 %	18 %	7 %	1 %	1 %	0 %
Säästämisen rahastoon	54 %	27 %	8 %	10 %	1 %	0 %	0 %
ASP-tilille	58 %	18 %	8 %	11 %	5 %	0 %	0 %
Vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen	65 %	5 %	0 %	4 %	9 %	7 %	10 %
Muihin säästövakuutuksiin	83 %	3 %	2 %	3 %	7 %	2 %	0 %
Sidottuun pitkäaikaissäästämiseen	87 %	1 %	0 %	2 %	5 %	3 %	2 %
Sijoitusrahastoon	56 %	19 %	5 %	11 %	3 %	5 %	1 %
Osakkeisiin	54 %	14 %	5 %	16 %	5 %	5 %	1 %
Sijoitusvakuutuksiin	90 %	3 %	1 %	1 %	1 %	3 %	1 %
Joukkovelkakirjalainoihin tai indeksilainoihin	90 %	1 %	1 %	2 %	2 %	2 %	1 %
Muihin arvopapereihin	80 %	3 %	1 %	4 %	3 %	5 %	3 %
Kiinteistöihin	50 %	4 %	1 %	3 %	12 %	12 %	18 %
Maa- ja metsäomaisuuteen	80 %	1 %	0 %	1 %	2 %	3 %	12 %
Muihin raaka-aineisiin	88 %	3 %	1 %	1 %	4 %	1 %	2 %
1= En aio säästää tai sijoittaa, 2= Säästän tai sijoitan jo, 3= Vuoden sisällä, 4= 2-3 vuoden sisällä 5= 4-5 vuoden sisällä, 6= 6-10 vuoden sisällä, 7= Yli 10 vuoden päästä							

Kiinteistöihin suunnitellaan sijoitettavan vasta pidemmän ajan kuluttua, sillä 42 % suunnitteli sijoittavansa niihin 4–10 vuoden sisällä tai vasta yli 10 vuoden päästä. Vähiten kiinnostusta vastaajien joukossa herättivät sijoitusvakuutukset ja joukkovelkakirjat, sillä 90 % vastaajista vastasi, ettei aio sijoittaa niihin lainkaan tulevaisuudessa. Myöskään sidottu pitkäaikaissäästäminen ja raaka-aineisiin sijoittaminen eivät houkuttelleet vastaajia, sillä noin 87 % vastaajista kertoi, ettei aio valita niitä kohteeksi tulevaisuudessa.

Naisia kiinnosti enemmän perinteinen tilisäästäminen ja asuntosäästö-palkkiotili, kun taas miehet aikoivat säästää tai sijoittaa useammin rahastoon, osakkeisiin, arvopapereihin, kiinteistöihin, maa- ja metsäomaisuuteen sekä raaka-aineisiin.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää salolaisten nuorten aikuisten säästämisen- ja sijoittamistottumuksia. Päättökysongelmaan pyrittiin löytämään vastaus kolmen alaongelman avulla. Tavoitteena oli selvittää miten ja kuinka paljon nuoret aikuiset säästävät ja sijoittavat, miksi nuoret aikuiset säästävät ja sijoittavat, mitkä tekijät ovat esteenä säästämiseen ja sijoittamiseen ja miten nuoret aikuiset aikovat säästää ja sijoittaa tulevaisuudessa. Lisäksi tutkimuksella haluttiin selvittää nuorten aikuisten käytössä olevaa pääomaa sekä rahankäyttöön liittyviä tottumuksia.

Tutkimuksen tuloksista voidaan päätellä, että salolaiset nuoret aikuiset säästävät melko säännöllisesti. Suurin osa säästää kuukausittain, mutta osa säästää jopa viikoittain. Vaikka kaikki eivät pysty säästämään säännöllisesti, osa pyrkii säästämään aina silloin, kun säästämiseen on mahdollisuus. Suosituin kertasäästösumma salolaisten nuorten aikuisten keskuudessa on 50–99 euroa. Säästökohteista säästötili on suosituin, ja tilisäästäminen voidaankin nähdä helpoimpana tapana säästää. Tilille säästäessä ei tarvitse pelätä riskiä tai nähdä paljoa vaivaa, sillä siirto säästötilille onnistuu helpoimmillaan pankin mobiilisovelluksessa muutamassa sekunnissa. Melkein puolet vastaajista säästää rahastoon ja asuntosäästöpalkkiotilillekin lähes kolmasosa. Harvinaisempia tapoja säästää ovat erilaiset eläke- ja säästövakuutukset. Yhdelläkään vastaajista ei ollut sidotun pitkäaikaissäästämisen tiliä, vaikka tämä muoto antaisi säästäjälle veroetuja. Eläkeaikaa varten säästäminen oli kuitenkin vain reilulle kymmenykselle vastaajista motiivi säästää, joten eläkesäästämisen tuotteet eivät liene nuorille aikuisille vielä houkuttelevia ja ajankohtaisia.

Monet tutkijat maailmalla (Mauldin ym. 2016, 234; Ruefenacht ym. 2014, 926; Lewis & Messy 2012, 12) ja Suomessa (Pihlajamaa 2016, 26; Huttunen & Lammi 2009, 88) ovat havainneet varautumissäästämisen eli pahan päivän varalle säästämisen suurimmaksi yksittäiseksi motiiviksi säästää. Opinnäytetyön tulokset tukevat aiemmin tutkittua tietoa, sillä myös salolaisille nuorille aikuisille säästäminen pahan päivän varalle on yleisin säästämismotiivi. Suurin osa tutkimukseen osallistuneista nuorista aikuisista pyrki säästämään edes pienen summan aina kun voi, mutta osalla säästäminen ei onnistu rahan riittämättömyyden vuoksi lainkaan. Mauldin ym. (2016, 232, 234) havaitsivat tutkimuksessaan, että juurikin taloudellisten resurssien puute tai taloudellisen tilanteen epävarmuus voidaan nähdä suurimpina esteinä säästämiseen.

Kirjallisuudesta ei voida löytää sijoittamiselle yhtä vahvaa yksittäistä motiivia, kuten säästämislle. Kasyapin ja Iyerin (2009, 119–120) mukaan suurimpia motiiveja sijoittamiselle ovat kuitenkin tuottojen maksimointi, varallisuuden kasvattaminen sekä henkilökohtainen tyytyväisyys. Puustinen (2012, 63) lisää tähän listaan motiivin tulla taloudellisesti itsenäiseksi. Salolaiset nuoret aikuiset sijoittavat tämän tutkimuksen mukaan vaurastuakseen ja tullakseen taloudellisesti riippumattomaksi. Tältäkin osin tutkimuksen tulokset vahvistavat jo aiemmin tutkittua tietoa.

Sloten (2002, 64) mukaan esimerkiksi laina, osaamattomuus, kiinnostuksen puute ja työkiireet olivat suurimpia esteitä sijoittamiselle. Salolaiset nuoret aikuiset kokivat, että tietotaidon puute oli suurin este sijoittamiselle. Lainoilla ei tämän tutkimuksen mukaan ollut niinkään vaikutusta sijoittamiseen, sillä ne, joilla oli lainaa, sijoittivat yhtä paljon kuin ne, joilla lainaa ei ollut. Myös sijoituspäätöksen tekeminen voi olla ylitsepääsemätön este sijoittamisella (Slote 2002, 64). Erilaisia sijoittamisvaihtoehtoja on nykyaikana runsaasti ja osa niistä vaatii perehtymistä ennen sijoituspäätöksen tekemistä. Jos sijoittaminen ei kiinnosta tarpeeksi, voidaan sijoittaminen kokea niin vaivalloiseksi, ettei sille anneta mahdollisuutta.

Tutkimustuloksia vertailtiin sukupuolen, koulutustason, lainojen ja tuloluokan mukaan. Sukupuolella oli vaikutusta monessa asiassa ja yleensä ottaen miehet näyttäisivät olevan naisia rohkeampia säästäjiä ja sijoittajia. Miehistä yli puolet sijoitti, kun taas naisista vain viidennes sijoitti ja eroa oli myös sijoituskohteissa ja sijoitussummissa. Myös motiiveissa oli eroa, sillä miehet säästivät ja sijoittivat useammin vaurastumista ja taloudellista riippumattomuutta varten, kun taas naisille pahan päivän varalle säästäminen ja sijoittaminen oli tärkeämpää.

Koulutustasoa vertaillessa vastaajat jaettiin korkeakoulutettuihin ja niihin, joiden korkein koulutustaso oli peruskoulu tai toiseen asteen koulutus. Koulutusasteella ei havaittu olevan juurikaan vaikutusta säästämis- ja sijoittamistottumuksiin. Korkeakoulutetut olivat muita hieman innokkaampia sijoittajia, mutta muuten erot olivat hyvin pieniä. Vastaajat jaettiin myös sen mukaan, oliko vastaajalla lainaa vai ei. Vertailulla pyrittiin saamaan vastaus siihen, vaikuttaako laina säästämis- ja sijoittamistottumuksiin. Vastauksissa ei kuitenkaan ollut juurikaan eroa, sillä ne vastaajat, joilla oli lainaa, säästivät ja sijoittivat hyvin samankaltaisesti kuin ne, joilla lainaa ei ollut.

Vastaajat jaettiin myös tuloluokan mukaan kolmeen ryhmään niin, että alimman tuloluokan muodostivat alle 1000 euroa kuukaudessa ansainneet, keskimmäisen tuloluokan

1000–3000 euroa kuukaudessa ansainneet ja ylimmän tuloluokan yli 3000 euroa kuukaudessa ansainneet. Tuloluokalla havaittiin vaikutusta hyvin monessa asiassa, ja ylimpään tuloluokkaan kuuluneet säästivät ja sijoittivat selkeästi muita tuloluokkia enemmän. Sijoittamista esti muista vastaajista poiketen sopivan sijoituskohteen puute sekä halu käyttää rahat johonkin muuhun. Ylempää tuloluokkaa edustaneita kiinnostivat myös erikoisemmat sijoitusvaihtoehdot ja he asioivat mieluiten mobiilipankissa verkkopankin ja pankin konttorin sijaan. Lisäksi yli 3000 euroa ansainneet säästivät ja sijoittivat ensisijaisesti vaurastuakseen.

Tutkimus tuki hyvin monessa asiassa aiemmin tutkittua tietoa, joka on yksi kvantitatiivisen tutkimuksen tavoitteista. Tutkimus ei antanut juurikaan uutta tietoa aiheesta, mutta se antaa toimeksiantajalle tietoa oman toimialueensa eli salolaisten nuorten säästämis- ja sijoittamistottumuksista, ja sitä voidaan siksi pitää merkittävänä.

9.1 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen kokonaisluotettavuus syntyy tutkimuksen pätevyydestä ja luotettavuudesta. Tutkimuksen kokonaisluotettavuus on hyvä, kun tutkittu otos edustaa perusjoukkoa ja mittaamisessa on mahdollisimman vähän satunnaisuutta. (Vilka 2015, 194.)

Tutkimuksen validiteetilla eli pätevyydellä tarkoitetaan mittarin kykyä mitata sitä, mitä tutkimuksessa on tarkoituskin mitata. Pätevässä tutkimuksessa vastaaja ymmärtää kysymykset niin kuin tutkija olettaa. Käsitteet, perusjoukko ja muuttujat tulisi määritellä tarkkaan, aineiston kerääminen ja mittari suunnitella huolellisesti ja varmistaa, että mittarin kysymykset kattavat koko tutkimusongelman. (Vilka 2015, 193.) Tässä opinnäytetyössä mittarin eli kyselylomakkeen sekä itse kyselyn toteuttamiseen käytettiin runsaasti aikaa ja mittaria testattiin moneen otteeseen sopivilla testihenkilöillä. Tutkittava ongelma pyrittiin operationalisoimaan huolellisesti niin, että teoreettinen viitekehys siirtyisi mahdollisimman hyvin myös mittariin.

Mittaria muutettiin vastaajaystävällisemmäksi ja helpommin ymmärrettäväksi useaan kertaan. Mittarin kysymykset pyrittiin muotoilemaan niin, että ne olisivat mahdollisimman helppoja ja vaivattomia ymmärtää. Muutamaan kysymykseen lisättiin tarkentava selite ja esimerkiksi säästämisen ja sijoittamisen ero pyrittiin tekemään vastaajalle mahdollisimman selväksi. Mittari suunniteltiin niin, että se vastaa varmasti jokaiseen alatutkimusongelmaan ja näin myös päätutkimusongelmaan. Mittariin lisättiin myös sellaisia

kysymyksiä, joista ajateltiin olevan analysointivaiheessa hyötyä, mutta jotka eivät sinällään olleet tutkimusongelman kannalta pakollisia. Tutkimusongelmiin nähden mittarista olisi voinut jättää jopa joitakin kysymyksiä pois, sillä tulosten analysointivaiheessa joitakin kysymyksiä ei kuitenkaan tarvittu lainkaan.

Kyselytutkimuksen heikkouksina voidaan pitää muun muassa sitä, että vastaajat eivät aina vastaa huolellisesti ja rehellisesti. Kyselylomake voi myös olla huonosti rakennettu, jolloin vastaaja ei löydä häneen sopivaa vastausvaihtoehtoa. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.) Tässä tutkimuksessa valtaosaan kysymyksistä lisättiin ”muu, mikä?”- vaihtoehto, jolloin vastaajalle annettiin mahdollisuus vastata kysymykseen myös omin sanoin.

Tutkimuksen reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkoitetaan tulosten tarkkuutta eli mittarin kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia ja mittaustulosten toistettavuutta. Luotettavuudella tarkoitetaan siis sitä, että jos mittaus toistetaan saman henkilön kohdalla, saadaan tutkijasta riippumatta sama mittaustulos. (Vilka 2015, 194.)

Määrällisessä tutkimuksessa otoskoon tulisi olla vähintään 100 henkilöä (Vilka 2014, 17), jotta tutkimusta voidaan pitää luotettavana. Tähän tutkimukseen kohderyhmään kuuluvia vastauksia saatiin 147 kappaletta, joten määrää voidaan pitää hyvänä luotettavuuden kannalta. Tutkimuksessa pyrittiin huolelliseen ja tarkkaan työhön läpi prosessin, ja myös tämä voidaan nähdä luotettavuutta lisäävänä tekijänä. Tutkimusaineistosta analysointiin vain ne vastaukset, joihin oli vastattu huolellisesti, ja kohderyhmän ulkopuoliset vastaukset jätettiin analysoimatta. Webropol -kyselytyökalun käyttö minimoi tutkimusaineiston siirrosta mahdollisesti aiheutuvat virheet, sillä tulokset saatiin ladattua Webropolista suoraan Excel-ohjelmaan, jossa niitä muokattiin helpommin ymmärrettävään muotoon.

Tutkimuksen kokonaisluotettavuutta voidaan pitää hyvänä, sillä sekä pätevyyden että luotettavuuden tunnusmerkit täyttyivät. Pätevyyttä lisää se, tutkimuksessa käytetty mittari antoi vastauksen kaikkiin tutkimuksen alaongelmiin ja näin ollen myös päätutkimusongelmaan saatiin vastaus.

9.2 Vaikuttavuus

Opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona salolaiselle Osuuspankki Kantrisalolle ja sen tarkoituksena oli tuottaa tietoa salolaisten nuorten aikuisten säästämis- ja sijoittamistottumuksista. Tutkimuksesta saatuja tietoja voidaan käyttää pankissa esimerkiksi siihen,

minkälaisia palveluita nuorille aikuisille tarjotaan. Nuorilla aikuisilla on vielä matkaa eläkeikään, joten eläkesäästämistä ei nähdä vielä kiinnostavana vaihtoehtona. Siksi eläkesäästötuotteet eivät ole ensisijainen vaihtoehto nuorille aikuisille.

Säästämisen tuotteista erilaiset säästötilit, säästämisen rahastot sekä asuntosäästöpalkkiotilisäästäminen kiinnostavat nuoria aikuisia eniten. Koska korot ovat tällä hetkellä matalia, nuoria aikuisia tulisi kannustaa säästämään tilisäästämistä tuottavampiin kohteisiin. Vaikka osa nuorista aikuisista on arkoja sijoittamaan, eivätkä he halua korkean riskin tuotteita, voisi heitä kannustaa säästämään esimerkiksi matalan riskin rahastoihin. Näin he saisivat varoilleen edes hieman tuottoa, eikä inflaatio söisi käyttö- tai säästötilillä maakaavien rahojen arvoa. Myös valtion tukema asuntosäästöpalkkiojärjestelmä on erinomainen säästämistapa, mikäli asunnon ostaminen tulevaisuudessa on edes jossain määrin todennäköistä.

Nuoret aikuiset ovat perinteisen tilisäästämisen rinnalla kiinnostuneita myös rahastosäästämisestä sekä asuntosäästämisestä. Sijoittamisen tuotteista osakkeet ja sijoitusrahastot kiinnostavat. Miehet ovat naisia rohkeampia erityisesti sijoittamisessa. Yli puolet nuorista aikuisista koki, että parempi tietotaito motivoisi heitä säästämään ja sijoittamaan tulevaisuudessa. Pankin tulisi tarjota aktiivisesti tietoa säästämisen ja sijoittamisen tuotteista, ja panostaa erityisesti verkkopalveluista saatavan tiedon selkeyteen ja ajankoh-taisuuteen. Nuoret aikuiset käyttävät mielellään verkkopalveluita, eivätkä he käy usein pankin konttorissa.

Sijoittamisen tuotteista nuoria aikuisia kiinnostaa eniten osakkeet, sijoitusrahastot sekä kiinteistöt. Sijoitusrahastoista ja osakkeista kiinnostuneista suurin osa haluaisi sijoittaa niihin 2–3 vuoden sisällä. Kiinteistöistä kiinnostuneet eivät ole ihan vielä valmiita sijoittamaan, sillä suurin osa heistä haluaisi sijoittaa kiinteistöihin vasta 4–10 tai yli 10 vuoden päästä. Kiinteistösijoittaminen tarkoittaa yleensä sijoitusasunnon ostoa, joka harvoin onnistuu omalla pääomalla. Kiinteistösijoittamisesta kiinnostuneet ovat siis tulevaisuudessa potentiaalisia asuntolainan ostajia.

Peräti 81 % vastaajista kertoi, että tulevaisuudessa heitä motivoisi säästämään ja sijoittamaan parempi henkilökohtainen taloudellinen tilanne. Tähän pankin on vaikea vaikuttaa, mutta parempaan tietotaitoon pankki voisi yrittää vaikuttaa. Yli puolet (61 %) vastasi, että parempi tietotaito säästämiseen ja sijoittamiseen liittyen motivoisi heitä säästämään ja sijoittamaan tulevaisuudessa. Nuoret aikuiset asioivat harvoin pankin konttorissa, mutta kun he tulevat käymään pankissa jonkin asian takia, voisi heiltä samalla tiedustella

säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvistä asioista. Tutkimuksen mukaan suosituin keino etsiä tietoa oli internet, joten pankin sähköiset palvelut tulisivat olla selkeät ja monipuoliset niin, että tietoa olisi mahdollisimman helposti saatavilla.

Vaikka verkkopankki on vastaajille mieluisin tapa hoitaa säästäminen ja sijoittaminen, myös pankin konttoria kannatti lähes kolmannes vastaajista. Verkko- ja mobiilipalvelut ovat yhä tärkeämpiä monelle ja niiden kehittäminen ja ylläpitäminen on tärkeää, mutta myös pankin konttoreiden on varmistettava palveluiden saatavuus tulevaisuudessakin. Nuoret aikuiset käyttävät mielellään verkkopankki- ja mobiilipalveluita muun muassa päivittäisten raha-asioiden hoitoon, mutta esimerkiksi lainaneuvotteluja varten halutaan edelleen usein tulla konttoriin.

LÄHTEET

Alhonsuo, S., Nisén, A., Nousiainen, S., Pellikka, T. & Sundberg, S. 2012. Finanssitoiminnan käsikirja. 2., uudistettu painos. Jyväskylä: Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy.

Asuntosäästöpalkkiolaki 1634/1992. Annettu Helsingissä 30.12.1992. Saatavilla <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921634>.

Caldwell, M. 2017. When Should You Save and Invest Money? Viitattu 9.3.2018 <https://www.thebalance.com/what-is-the-difference-between-saving-and-investing-money-2386151>.

Elinkeinoelämän keskusliitto 2018. Työn verotus on Suomessa kireää. Viitattu 6.4.2018 <https://ek.fi/mita-teemme/talous/verotus/tyon-verotus/>.

Euro ja talous 2017a. Suomen noususuhdanne vahvistuu – tasapainoisemman kasvun edellytykset parantuneet. Viitattu 9.3.2018 <https://www.eurojatalous.fi/fi/2017/5/ennuste-suomen-noususuhdanne-vahvistuu-tasapainoisemman-kasvun-edellytykset-parantuneet/>.

Euro ja talous 2017b. Kotitaloudet säästävät historiallisen vähän. Viitattu 24.2.2018 <https://www.eurojatalous.fi/fi/2017/3/kotitaloudet-saastavat-historiallisen-vahan/>.

Europaeus, J. 2012. Sijoittaminen tyydyttää monia tarpeita. Viitattu 14.3.2018. <http://www.porssi-saatio.fi/blog/2012/08/06/sijoittaminen-tyydyttaa-monia-tarpeita/>.

Finanssivalvonta 2015. Asuntosäästöpalkkiotili (ASP-tili) on tarkoitettu ensiasunnon ostajille. Viitattu 7.3.2018 <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Talletukset/ASP-tili/Pages/Default.aspx>.

Finanssivalvonta 2013. Säästö- ja sijoitusvakuutusten ominaisuuksia. Viitattu 15.4.2018 <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Ominaisuuksia/Pages/Default.aspx>.

Fisher, P. & Anong, S. 2012. Relationship of Saving Motives to Saving Habits. Survey of Consumer Finances. 63–93.

Hermansson, C. 2016. Saving motives, gender, and the use of financial advisory services. Managerial Finance. Vol 43, No 11, 1202–1223.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Huttunen, K. & Lammi, M. 2009. Suomalainen säästäväisyys: säästäväisyyden puhettavat suomalaisissa kuluttajaelämäkerroissa. Helsinki: Suomen historiallinen seura.

Janssen, R., Kramer, B. & Boender, G. 2013. Life Cycle Investing: From Target-Date to Goal-Based Investing. The Journal of Wealth Management. Vol 16, No 1, 23–32.

Kallunki, J., Martikainen, M & Niemelä, J. 2011. 7. painos. Helsinki: Talentum Media Oy

Kashyap, R. & Iyer, E. 2009. Not everybody wants to save the world. Journal of Financial Services Marketing. Vol 14, No 2, 118–134.

Kansaneläkelaitos 2018. Kelan tuet. Viitattu 13.4.2018 <http://www.kela.fi/kelan-tuet>.

Kinnunen, H. & Mäki-Fränti, P. 2016. Pitkittynyt taantuma heikentää nuorten sukupolvien asemaa Suomessa. Viitattu 25.1.2018 <https://www.eurojatalous.fi/fi/2016/artikkelit/pitkittynyt-taantuma-heikentaa-nuorten-sukupolvien-asemaa-suomessa/>.

- Kontkanen, E. 2011. Pankkitoiminnan käsikirja. 3., uudistettu painos. Helsinki: Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy.
- Koste, A. 2016. Nuoret sukupolvet edellisiä köyhempiä. Viitattu 25.1.2018 <http://www.alli.fi/binary/file/-/id//fid/4906>.
- Laki sidotusta pitkäaikaissästämisestä 1183/2009. Annettu Helsingissä 31.12.2009. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20091183>.
- Lavaughn, M. 2017. Are Young People Becoming More Risk Averse? An Analysis of Factors Contributing to the Rise in Precautionary Saving Among Young Adults. National Association for Business Economics. Vol 52, No 1, 32–40
- Lewis, S. & Messy, F. 2012. Financial Education, Savings and Investments. OECD Publishing. No 22.
- Lindström, K. & Lindström, T. 2011. Onnistu osakemarkkinoilla. Helsinki: Talentum.
- Lunn, E. 2018. How to make your wealth grow: What's the difference between saving and investing? Viitattu 9.3.2018 <https://www.telegraph.co.uk/money/how-to-start-saving/difference-between-saving-and-investing/>.
- McNeill, L. & Turner, L. 2013. Parental financial role modelling and fiscal behavior of young home leavers. Young Consumers. Vol 14, No 2, 122–138.
- Mauldin, T., Henager, R., Bowen, C. & Cheang, M. 2016. Barriers and Facilitators to Saving Behavior in Low- to Moderate-Income households. Journal of Financial Counseling and Planning. Col 27, No 2, 231–251.
- Muhonen, T. 2018. Suomi toipuu, mutta yksi sukupolvi putoaa keltasta – 3 synkkää graafia työelämästä. Viitattu 6.4.2018 <https://www.is.fi/taloussanommat/art-2000005576951.html>.
- Nasdaq Omx 2013. Opi osakkeet. 7., uudistettu painos. Helsinki: NASDAQ OMX.
- Nordea 2018. ASP-tili. Viitattu 7.3.2018 <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/saastamisen-tilit/asp-tili.html>.
- Nuorisolaki 1285/2016. Annettu Helsingissä 21.12.2016. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>.
- OP Ryhmä 2018. ASP:in avulla omaan kotiin. Viitattu 7.3.2018 <https://uusi.op.fi/documents/20556/61784/ASP+in+avulla+omaan+kotiin/b2612243-6f0b-456a-9870-70581851410a>
- Orava, J. & Turunen, O. 2016. Osta, vuokraa, vaurastu. 5. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.
- Pesonen, M. 2013. Sijoituspokkari: säästäjästä sijoittajaksi. Jyväskylä: Docendo Oy.
- Petro, N. 2011. Miksi säästämme liian vähän? Taloustieteiden laitos. Kansantaloustiede. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Petäinen, M. 2017. Säästöpankin kysely: nuoret säästävät pankkitilille, hoituu työnteolla. Viitattu 8.2.2018 <https://www.taloustaito.fi/Saasto-laina/Saastot/saastopankin-kysely-nuoret-saastavat-pankkitalille-rikastuminen-hoituu-tyonteolla/>.
- Peura-Kapanen, L. 2013. Nuorten itsenäistyminen edellyttää talousosaamista. Viitattu 15.1.2018 http://tilastokeskus.fi/artikkelit/2013/art_2013-12-09_012.html?s=0.

- Pihlajamaa, A. 2016. Kotitalouksien säästämisasteen muutokset. Pro gradu -tutkielma. Taloustiede. Oulu: Oulun yliopiston kauppakorkeakoulu. Viitattu 10.3.2018 <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201604141472.pdf>.
- Pillai, K., Carlo, R. & D'souza, R. 2012. Financial Prudence among Youth. *Contemporary Management Research*. Vol 6, No 2, 52–68.
- Poikonen, P. & Silvola, T. 2010. Eläkesäästäminen. Helsinki: Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy.
- Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. 5., uudistettu painos. Helsinki: WSOY Pro Oy.
- Puustinen, P. 2012. Towards a Consumer-Centric Definition of Value in the Non-Institutional Investment Context: Conceptualization and Measurement of Perceived Investment Value. Academic Dissertation. School of Management. Tampere: University of Tampere.
- Reinikainen, P. 2018. Nämä asiat on hyvä tietää kryptovaluutasta: Rikollista vai ei? Viitattu 1.5.2018 <https://www.yrittajat.fi/uutiset/569520-nama-asiat-hyva-tietaa-kryptovaluutasta-rikollista-vai-ei>.
- Rekonen, S. 2003. Hyödyllinen säästö -kirja. Helsinki: Suomen Rahatieto STR Oy.
- Ruefenacht, M., Schlager, T., Maas, P. & Puustinen, P. 2014. Drivers of long-term saving behavior from the consumers' perspective. *International Journal of Bank*. Vol 33, No 7, 922–943.
- Sabio, R. 2016. The difference between saving and investing. Viitattu 11.4.2018 https://www.huffingtonpost.ca/2016/06/27/difference-saving-investing_n_10459318.html.
- Salo 2010. Väestönäkymiä Salossa – Väkeä vai vähenemistä? Viitattu 22.1.2018 <http://www.salo.fi/attachements/2010-04-29T12-32-59188.pdf>.
- Schunk, D. 2007. What Determines the Saving Behavior of German Households? An Examination of Saving Motives and Saving Decisions. Mannheim Research Institute for the Economics of Aging.
- Simola, U. 2017. Rahastosäästäjä, pallo on nyt sinun. *Taloustaito*. No 10, 6–15.
- Sjögren, M. & Hikipää, I. 2014. Vaurastumisen reseptit: oma talous haltuun. Helsinki: Kauppamari.
- Slotte, J. 2002. Kuluttajan sijoituskäyttäytyminen ja siihen vaikuttavat tekijät. Pro gradu -tutkielma. Yrityksen taloustiede. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Suomen Pörssisäätiö. 2015. Sijoittajan rahasto-opas. Viitattu 9.3.2018 http://www.porssisaa-tio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf.
- Säästöpankki 2016. Näin Suomi säästää -tutkimus: usko omaan talouteen vahvistunut selvästi. Viitattu 10.3.2018 <http://www.saastopankki.fi/pankki/lammin-saastopankki/-/nain-suomi-saastaa-tutkimus-usko-omaan-talouteen-vahvistunut-selvasti>.
- Taloustaito 2015. ASP tarjoaa paljon etuja. Viitattu 9.3.2018 <https://www.taloustaito.fi/koti/ASP-tarjoaa-paljon-etuja/>.
- Tenhunen, M. 2016. Miksi asiakas ei vastaa? 11 vinkkiä toimivan kyselyn laatimiseen. Viitattu 23.2.2018 <https://www.questback.com/fi/blog/miksi-asiakas-ei-vastaa-11-vinkkiä-toimivan-kyselyn-laatimiseen>.
- Tilastokeskus 2017. Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö. Viitattu 23.2.2018 https://tilastokeskus.fi/til/sutivi/2017/13/sutivi_2017_13_2017-11-22_tie_001_fi.html.

- Tilastokeskus 2018a. Palkkatulot. Viitattu 6.4.2018 <http://www.stat.fi/meta/kas/palkkatulot.html>.
- Tilastokeskus 2018b. Kulutusmenot. Viitattu 13.4.2018 <http://www.stat.fi/meta/kas/kulutusmenot.html>.
- Tuloverolaki 1535/1992. Annettu Helsingissä 30.12.1992. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>.
- Vaihekoski, M. & Vaittinen, L. 2001. Sijoittajien informaation käyttö ja sijoituskäyttäytyminen. Helsinki: LTT-Tutkimus Oy.
- Vilenius, E. 2008. Säästökirja: Elä enemmän, maksa vähemmän. Helsinki: Tammi.
- Vilka, H. 2014. Tutki ja mittaa: Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.
- Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Webley, P. & Nyhus, E. 2012. Economic socialization, saving and assets in European young adults. *Economics of Education Review*. No 33, 19–30.
- Ylitalo, M. 2009. Nuorten kotitalouksien asema kulutuksessa. Viitattu 7.2.2018 https://www.stat.fi/artikkelit/2009/art_2009-03-16_003.html?s=0.

Kyselyn saatesanat

Hyvä vastaaja,

Opiskelen Turun ammattikorkeakoulussa liiketalouden koulutusohjelmassa ja teen opinnäytetyötä salolaisten 18–29-vuotiaiden nuorten aikuisten säästämisen- ja sijoittamistottumuksista. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Osuuspankki Kantrisola.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää nuorten aikuisten kiinnostusta ja motiiveja säästämistä ja sijoittamista kohtaan sekä säästämiseen ja sijoittamiseen käytettäviä rahasummia.

Opinnäytetyö valmistuu toukokuussa 2018, jonka jälkeen siihen voi tutustua opinnäytetöiden sähköisessä arkistossa Theseuksessa osoitteessa <http://www.theseus.fi>.

Kyselyyn vastaaminen kestää noin 5–10 minuuttia. Vastaukset käsitellään täysin luottamuksellisesti.

Kyselyyn vastaamalla voit osallistua Osuuspankki Kantrisalon 150 euron arvoisen rahastosijoituksen arvontaan. Kyselyyn vastaamiseen jälkeen siirryt automaattisesti yhteystietolomakkeelle, jonka täyttämällä voit osallistua arvontaan. Yhteystietoja ei voida yhdistää kyselyn vastauksiin.

Kiitos ajastasi!

Ystävällisin terveisin

Elena Kara

Turun ammattikorkeakoulu

Liiketalous, taloushallinto

elena.m.kara@edu.turkuamk.fi

Kyselylomake

Perustiedot

1. Ikä *

2. Sukupuoli *

☐ Nainen

☐ Mies

3. Onko Salo kotikuntasi? *

☐ Kyllä

☐ Ei

4. Siviilisäätty *

☐ Naimaton

☐ Avoliitossa

☐ Avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa

☐ Eronnut

☐ Leski

☐ En halua ilmoittaa

5. Koulutus *

Valitse korkein suorittamasi koulutusaste

☐ Peruskoulu

☐ Ammattikoulu

☐ Lukio tai ylioppilas

☐ Alempi korkeakoulututkinto (kandidaatti, amk)

☐ Ylempi korkeakoulututkinto (maisteri, yamk)

☐ Tohtori tai lisensiaatti

☐ Muu, mikä?

6. Ammattiryhmä *

- ☐ Johtavassa asemassa toisen palveluksessa
- ☐ Ylempi toimihenkilö
- ☐ Alempi toimihenkilö
- ☐ Työntekijä
- ☐ Yrittäjä tai yksityinen ammatinharjoittaja
- ☐ Maatalousyrittäjä
- ☐ Opiskelija
- ☐ Kotiäiti tai koti-isä
- ☐ Ei työelämässä
- ☐ Muu, mikä?

7. Asumismuoto *

- ☐ Vuokra-asunto
- ☐ Oma asunto
- ☐ Asumisoikeusasunto
- ☐ Työsuhdeasunto
- ☐ Vanhempien luona
- ☐ Muu, mikä?

Tulot, menot ja tottumukset raha-asioissa

8. Kuinka pitkällä aikavälillä suunnittelet raha-asioitasi? *

- ☐ En suunnittele raha-asioitani lainkaan
- ☐ Alle 1 kk
- ☐ 1-6 kk
- ☐ 6-12 kk
- ☐ 1-2 vuotta
- ☐ 3-5 vuotta
- ☐ 6-10 vuotta
- ☐ Yli 10 vuotta
- ☐ En osaa sanoa

9. Millainen rahatilanteesi on tällä hetkellä? *

- ☐ Tulot suuremmat kuin menot
- ☐ Tulot yhtä suuret kuin menot
- ☐ Tulot pienemmät kuin menot, käytän säästöjä
- ☐ Tulot pienemmät kuin menot, otan lainaa
- ☐ En osaa sanoa

10. Seuraatko omia menojaasi? *

- ☐ Kyllä, säännöllisesti
- ☐ Kyllä, satunnaisesti
- ☐ En lainkaan

11. Kuukausittaiset bruttotulot yhteensä *

Bruttotuloilla tarkoitetaan tuloja ennen verojen ja muiden maksujen vähentämistä

- ☐ Ei tuloja
- ☐ Alle 500 euroa
- ☐ 500-999 euroa
- ☐ 1000-1499 euroa
- ☐ 1500-1999 euroa
- ☐ 2000-2999 euroa
- ☐ 3000-3999 euroa
- ☐ 4000 euroa tai enemmän

12. Tuloni koostuvat *

Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

- ☐ Palkkatulosta
- ☐ Yrittäjätulosta (tulot maa- ja metsätalouden tai elinkeinotoiminnan harjoittamisesta tai tekijänoikeuksista)
- ☐ Opintotuesta
- ☐ Työttömyysetuudesta
- ☐ Toimeentulotuesta
- ☐ Asumistuesta
- ☐ Sairauspäivärahasta
- ☐ Muusta, mistä?
- ☐ Ei tuloja
- ☐ Vanhempainetuksista (äitiysraha, isyysraha, vanhempainraha, lapsilisä ym.)

13. Kuukausittaiset menot yhteensä *

- ☐ Alle 500 euroa
- ☐ 500-999 euroa
- ☐ 1000-1499 euroa
- ☐ 1500-1999 euroa
- ☐ 2000-2999 euroa
- ☐ 3000-3999 euroa
- ☐ 4000 euroa tai enemmän

Lainat

14. Onko sinulla lainaa? *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

15. Minkälaista lainaa sinulla on? *

Voit valita usemman kuin yhden vaihtoehdon

- ☐ Opintolainaa
- ☐ Asuntolainaa
- ☐ Autolainaa
- ☐ Kulutusluottoa pankista
- ☐ Pikavippiä
- ☐ Muu, mikä?

16. Kuinka paljon lyhennät lainaa kuukaudessa? *

- ☐ En lyhennä lainaa tällä hetkellä
- ☐ 0-100 euroa
- ☐ 100-200 euroa
- ☐ 200-300 euroa
- ☐ 300-400 euroa
- ☐ 400-500 euroa
- ☐ 500 euroa tai enemmän

Säästäminen ja sijoittaminen**17. Säästätkö? ***

Säästämisellä tarkoitetaan **säännöllistä** säästämistä johonkin säästämisen kohteeseen (esim. tilisäästäminen, säännöllinen rahastosäästäminen, asuntosäästöpalkkiotilisäästäminen, eläkesäästäminen, sidottu pitkäaikaissäästäminen)

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

18. Miksi et säästä? *

Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

- ☐ Tulot eivät riitä säästämiseen
- ☐ En tunne säästämisvaihtoehtoja
- ☐ Käytän rahat mieluummin muuhun
- ☐ En halua säästää
- ☐ En osaa sanoa
- ☐ Muu, mikä?

19. Kuinka säännöllisesti säästät? *

- ☐ Viikoittain
- ☐ Kuukausittain
- ☐ Pari kertaa vuodessa
- ☐ Kerran vuodessa
- ☐ Harvemmin kuin kerran vuodessa
- ☐ Muu, mikä

20. Kuinka paljon säästät kerrallaan? *

- ☐ 0-49 euroa
- ☐ 50-99 euroa
- ☐ 100-199 euroa
- ☐ 200-299 euroa
- ☐ 300-399 euroa
- ☐ 400-499 euroa
- ☐ 500 euroa tai enemmän

21. Missä kohteissa sinulla on säästöjä? *

Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

- ☐ Käyttötilillä
- ☐ Säästötilillä
- ☐ Rahastossa
- ☐ Asuntosäästöpalkkiotilillä (ASP-säästäminen)
- ☐ Osakkeissa
- ☐ Vapaaehtoisessa eläkevakuutuksessa
- ☐ Muissa säästö- tai sijoitusvakuutuksissa
- ☐ Sidotussa pitkäaikaissäästämässä (PS-säästäminen)
- ☐ Muualla, missä?

22. Miksi säästät? *

Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

- ☐ Pahan päivän varalle
- ☐ Vaurastumista varten
- ☐ Taloudellista riippumattomuutta varten
- ☐ Eläkeajoja varten
- ☐ Kulutustavaroiden hankintaa varten
- ☐ Asunnon hankintaa varten
- ☐ Auton hankintaa varten
- ☐ Lomamatkaa varten
- ☐ Remonttia varten
- ☐ Opiskelua varten
- ☐ En osaa sanoa
- ☐ Muuhun, mihin?

23. Sijoitatko? *

Sijoittamisella tarkoitetaan kertaluonteista sijoittamista johonkin sijoituskohteeseen (esim. sijoitusrahastot, osakkeet, maa- ja metsäomaisuus, sijoitusvakuutukset, sijoitusasunnot, joukkovelkakirja- ja indeksilainat, muut arvopaperit).

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

24. Miksi et sijoita? *

Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

- ☐ Tulot eivät riitä sijoittamiseen
- ☐ Tietoni sijoittamisesta eivät ole riittävät
- ☐ En uskalla sijoittaa
- ☐ En ole löytänyt minulle sopivaa sijoituskohdetta
- ☐ Käytän rahat mieluummin muuhun
- ☐ En halua sijoittaa
- ☐ En osaa sanoa
- ☐ Muu, mikä?

25. Kuinka usein teet sijoituksia? *

- ☐ Kuukausittain
- ☐ Pari kertaa vuodessa
- ☐ Kerran vuodessa
- ☐ Harvemmin kuin kerran vuodessa
- ☐ Muu, mikä?

26. Kuinka paljon sijoitat kerrallaan? *

- ☐ 0-99 euroa
- ☐ 100-199 euroa
- ☐ 200-399 euroa
- ☐ 400-599 euroa
- ☐ 600-799 euroa
- ☐ 800-999 euroa
- ☐ 1000 euroa tai enemmän

27. Missä kohteissa sinulla on sijoituksia? **Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

- ☐ Sijoitusrahastoissa
- ☐ Osakkeissa
- ☐ Sijoitusvakuutuksissa
- ☐ Joukkovelkakirja- tai indeksilainoissa
- ☐ Muissa arvopapereissa
- ☐ Kiinteistöissä (esim. sijoitusasunnot)
- ☐ Maa- ja metsäomaisuudessa
- ☐ Muissa raaka-aineissa (esim. kulta)
- ☐ Muualla, missä?

28. Miksi sijoitat? **Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

- ☐ Pahan päivän varalle
- ☐ Vaurastumista varten
- ☐ Taloudellista riippumattomuutta varten
- ☐ Eläkeaijoja varten
- ☐ Kulutustavaroiden hankintaa varten
- ☐ Asunnon hankintaa varten
- ☐ Auton hankintaa varten
- ☐ Lomamatkaa varten
- ☐ Remonttia varten
- ☐ Opiskelua varten
- ☐ En osaa sanoa
- ☐ Muuhun, mihin?

29. Mitkä seuraavista asioista vaikuttavat säästämis- ja/tai sijoituspäätökseesi? **Valitse jokaista asiaa kohden itseäsi parhaiten kuvaava vaihtoehto.*

	Ei vaikutusta	Vaikuttaa vähän	En osaa sanoa	Vaikuttaa jonkin verran	Vaikuttaa paljon
Turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Riski	☐	☐	☐	☐	☐
Vaivattomuus	☐	☐	☐	☐	☐
Rahaksi muuttamisen helppous	☐	☐	☐	☐	☐
Tuotto	☐	☐	☐	☐	☐
Kotimaisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Eettisyys, vastuullisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Verottomuus tai muut veroedut	☐	☐	☐	☐	☐
Sijoitusaika	☐	☐	☐	☐	☐

Säästämis- ja sijoitusaikeet**30. Aiotko säästää tai sijoittaa varojasi seuraavan 12 kuukauden aikana? ***

- ☐ Kyllä, säästää
- ☐ Kyllä, sijoittaa
- ☐ Kyllä, säästää ja sijoittaa
- ☐ En aio säästää tai sijoittaa
- ☐ En osaa sanoa

31. Millä ajalla ja mihin kohteisiin haluaisit säästää ja/tai sijoittaa? *

Valitse jokaista kohdetta kohden omia säästämis- ja/tai sijoittamisaikkeitasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	En aio säästää tai sijoittaa	Säästän tai sijoitan jo	Vuoden sisällä	2-3 vuoden sisällä	4-5 vuoden sisällä	6-10 vuoden sisällä	Yli 10 vuoden päästä
Käyttötöille	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Säästöille	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Säästämisen rahastoon	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Asuntosäästöpalkkiotilille (ASP-säästäminen)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muihin säästövakuutuksiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sidottuun pitkäaikaissäästämiseen (PS-säästäminen)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sijoitusrahastoon	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osakkeisiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sijoitusvakuutuksiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Joukkovelkakirjalainoihin tai indeksilainoihin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muihin arvopapereihin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kiinteistöihin (esim. sijoitusasunnot)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Maa- ja metsäomaisuuteen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muihin raaka-aineisiin (esim. kulta)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

32. Mitkä tekijät motivoisivat sinua säästämään ja/tai sijoittamaan tulevaisuudessa? *

Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

- ☐ Parempi tietotaito säästämiseen ja sijoittamiseen liittyen
- ☐ Parempi henkilökohtainen taloudellinen tilanne
- ☐ Parempi markkinatilanne
- ☐ Paremmat säästämis- ja/tai sijoituskohteet
- ☐ En osaa sanoa
- ☐ En aio säästää tai sijoittaa tulevaisuudessa
- ☐ Muu, mikä?

33. Mistä olet saanut tai etsinyt tietoa säästämisestä ja/tai sijoittamisesta *

Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

- ☐ En ole saanut enkä etsinyt tietoa
- ☐ Pankista
- ☐ Muulta kuin pankin asiantuntijalta
- ☐ Vanhemmilta tai muilta sukulaisilta
- ☐ Tuttavalta
- ☐ Koulutuksen kautta
- ☐ Alan kirjallisuudesta
- ☐ Alan aikakauslehdistä
- ☐ Alan sanomalehdistä
- ☐ Internetistä
- ☐ Muualta, mistä?

34. Miten haluaisit mieluiten hoitaa säästämisen ja/tai sijoittamisen? *

- ☐ Pankin konttorissa
- ☐ Verkkopankissa
- ☐ Mobiilipankissa
- ☐ Pankin puhelinpalvelussa
- ☐ Pankin chat-palvelussa
- ☐ Muuten, miten?

Kyselyn vastaukset

1. Ikä

	N	Prosentti
18	3	2,04%
19	8	5,44%
20	10	6,80%
21	10	6,80%
22	16	10,88%
23	19	12,93%
24	10	6,80%
25	22	14,97%
26	13	8,84%
27	13	8,84%
28	13	8,84%
29	10	6,80%

2. Sukupuoli

	N	Prosentti
Nainen	112	76,19%
Mies	35	23,81%

3. Onko Salo kotikuntasi

	N	Prosentti
Kyllä	147	100%
Ei	0	0%

4. Siviilisäät

	N	Prosentti
Naimaton	69	46,94%
Avoliitossa	52	35,37%
Avoliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa	20	13,61%
Eronnut	1	0,68%
Leski	0	0%
En halua ilmoittaa	5	3,4%

5. Koulutus

	N	Prosentti
Peruskoulu	3	2,04%

(jatkuu)

(jatkuu)

	N	Prosentti
Ammattikoulu	65	44,22%
Lukio tai ylioppilas	37	25,17%
Alempi korkeakoulututkinto (kandidaatti, amk)	37	25,17%
Ylempi korkeakoulututkinto (maisteri, yamk)	2	1,36%
Tohtori tai lisensiaatti	0	0%
Muu, mikä?	3	2,04%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	LKV
Muu, mikä?	Johtamisen erikoisammattitutkinto
Muu, mikä?	Kaksoistutkinto (am + yo)

6. Ammattiryhmä

	N	Prosentti
Johtavassa asemassa toisen palveluksessa	5	3,4%
Ylempi toimihenkilö	2	1,36%
Alempi toimihenkilö	5	3,4%
Työntekijä	60	40,82%
Yrittäjä tai yksityinen ammatinharjoittaja	5	3,4%
Maatalousyrittäjä	0	0%
Opiskelija	57	38,78%
Kotiäiti tai koti-isä	3	2,04%
Ei työelämässä	7	4,76%
Muu, mikä?	3	2,04%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	Asuntomyyjä , osakas
Muu, mikä?	Työharjoittelija
Muu, mikä?	Osa-aika työntekijä

7. Asumismuoto

	N	Prosentti
Vuokra-asunto	77	52,38%
Oma asunto	49	33,33%
Asumisoikeusasunto	1	0,68%
Työsuhdeasunto	0	0%
Vanhempien luona	15	10,21%
Muu, mikä?	5	3,4%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	Puolison omistusasunto
Muu, mikä?	Miehen omistusasunto
Muu, mikä?	Avopuolison asunto
Muu, mikä?	Vanhempien omistama asunto.
Muu, mikä?	Ilmainen tuttujen pikku mökki

8. Kuinka pitkällä aikavälillä suunnittelet raha-asioitasi?

	N	Prosentti
En suunnittele raha-asioitani lainkaan	11	7,48%
Alle 1 kk	20	13,61%
1-6 kk	53	36,06%
6-12 kk	14	9,52%
1-2 vuotta	18	12,25%
3-5 vuotta	16	10,88%
6-10 vuotta	2	1,36%
Yli 10 vuotta	5	3,4%
En osaa sanoa	8	5,44%

9. Millainen rahatilanteesi on tällä hetkellä

	N	Prosentti
Tulot suuremmat kuin menot	51	34,69%
Tulot yhtä suuret kuin menot	46	31,29%
Tulot pienemmät kuin menot, käytän säästöjä	32	21,77%
Tulot pienemmät kuin menot, otan lainaa	15	10,21%
En osaa sanoa	3	2,04%

10. Seuraatko omia menojaasi?

	N	Prosentti
Kyllä, säännöllisesti	90	61,22%
Kyllä, satunnaisesti	54	36,74%
En lainkaan	3	2,04%

11. Kuukausittaiset bruttotulot yhteensä

	N	Prosentti
Ei tuloja	7	4,76%
Alle 500 euroa	26	17,69%
500-999 euroa	28	19,05%
1000-1499 euroa	25	17,01%
1500-1999 euroa	18	12,24%

(jatkuu)

(jatkuu)

	N	Prosentti
2000-2999 euroa	38	25,85%
3000-3999 euroa	5	3,4%
4000 euroa tai enemmän	0	0%

12. Tuloni koostuvat

	N	Prosentti
Palkkatulosta	100	68,03%
Yrittäjätulosta (tulot maa- ja metsätalouden tai elinkeinotoiminnan harjoittamisesta tai tekijänoikeuksista)	8	5,44%
Opintotuesta	49	33,33%
Työttömyysetuudesta	7	4,76%
Toimeentulotuesta	3	2,04%
Asumistuesta	40	27,21%
Sairauspäivärahasta	3	2,04%
Muusta, mistä?	14	9,52%
Ei tuloja	2	1,36%
Vanhempainetuksista (äitiysraha, isyysraha, vanhempainraha, lapsilisä ym.)	7	4,76%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muusta, mistä?	Kotihoidon tuesta
Muusta, mistä?	ei mistään
Muusta, mistä?	Sairaseläke
Muusta, mistä?	Lapsilisät ja elatustuet
Muusta, mistä?	Kotihoidon tuki
Muusta, mistä?	Vuokratuloista
Muusta, mistä?	Sairaus/ -eläke-kuntoutus tuloista
Muusta, mistä?	Aikuiskoulutusrahasta
Muusta, mistä?	Aikuisopintovapaatuki
Muusta, mistä?	opintolainasta
Muusta, mistä?	Opintolainasta
Muusta, mistä?	Opintolaina
Muusta, mistä?	Opintolaina
Muusta, mistä?	Satunnaisista palkkatuloista

13. Kuukausittaiset menot yhteensä

	N	Prosentti
Alle 500 euroa	26	17,69%
500-999 euroa	62	42,18%
1000-1499 euroa	39	26,53%

(jatkuu)

(jatkuu)

	N	Prosentti
1500-1999 euroa	15	10,2%
2000-2999 euroa	4	2,72%
3000-3999 euroa	1	0,68%
4000 euroa tai enemmän	0	0%

14. Onko sinulla lainaa?

	N	Prosentti
Kyllä	96	65,31%
Ei	51	34,69%

15. Minkälaista lainaa sinulla on?

	N	Prosentti
Opintolainaa	58	60,42%
Asuntolainaa	41	42,71%
Autolainaa	16	16,67%
Kulutusluottoa pankista	17	17,71%
Pikavippiä	1	1,04%
Muu, mikä?	4	4,17%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	Rahoituslaitosten luotot
Muu, mikä?	Yrityslaina
Muu, mikä?	mökkilainaa
Muu, mikä?	Yrityslainaa

16. Kuinka paljon lyhennät lainaa kuukaudessa?

	N	Prosentti
En lyhennä lainaa tällä hetkellä	36	37,5%
0-100 euroa	7	7,29%
100-200 euroa	6	6,25%
200-300 euroa	11	11,46%
300-400 euroa	11	11,46%
400-500 euroa	12	12,5%
500 euroa tai enemmän	13	13,54%

17. Säästätö?

	N	Prosentti
Kyllä	98	66,67%
Ei	49	33,33%

18. Miksi et säästä?

	N	Prosentti
Tulot eivät riitä säästämiseen	38	77,55%
En tunne säästämismenetelmiä	3	6,12%
Käytän rahat mieluummin muuhun	5	10,2%
En halua säästää	1	2,04%
En osaa sanoa	2	4,08%
Muu, mikä?	5	10,2%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	Saamattomuus
Muu, mikä?	Tällä hetkellä kaikki menee mitkä tulee, työelämässä ollessa menot ovat tuloja pienemmät
Muu, mikä?	Laitan sillon rahaa säästää, kun on ylimääräistä. Aina ei ole.
Muu, mikä?	Säästetty raha ei lisäännä, sijoitettu lisääntyy.
Muu, mikä?	Säästän aina silloin kuin voin niin paljon kuin voin

19. Kuinka säännöllisesti säästä?

	N	Prosentti
Viikoittain	5	5,1%
Kuukausittain	84	85,72%
Pari kertaa vuodessa	6	6,12%
Kerran vuodessa	0	0%
Harvemmin kuin kerran vuodessa	0	0%
Muu, mikä	3	3,06%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä	Silloin tällöin kun siihen on mahdollisuus
Muu, mikä	Silloin kun siihen on mahdollisuus
Muu, mikä	Säästin aikaisemmin, nyt en enää

20. Kuinka paljon säästät kerrallaan?

	N	Prosentti
0-49 euroa	18	18,37%
50-99 euroa	29	29,59%
100-199 euroa	23	23,47%
200-299 euroa	11	11,23%
300-399 euroa	5	5,1%
400-499 euroa	2	2,04%
500 euroa tai enemmän	10	10,2%

21. Missä kohteissa sinulla on säästöjä?

	N	Prosentti
Käyttötulilla	37	37,76%
Säästötulilla	75	76,53%
Rahastossa	41	41,84%
Asuntosäästöpalkkiotulilla (ASP-säästäminen)	27	27,55%
Osakkeissa	18	18,37%
Vapaaehtoisessa eläkevakuutuksessa	4	4,08%
Muissa säästö- tai sijoitusvakuutuksissa	6	6,12%
Sidotussa pitkäaikaissäästämässä (PS-säästäminen)	0	0%
Muulla, missä?	9	9,18%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muulla, missä?	Etf, en tiedä lukeutuiko jo tuohon rahastoihin.
Muulla, missä?	Lasitölkkiin jemmaiden kolikot ja tallelokeroon välillä setelit
Muulla, missä?	Käteisjemma
Muulla, missä?	säästöpossu, käteisvara
Muulla, missä?	Kryptovaluutoissa
Muulla, missä?	Käteisvaranto
Muulla, missä?	Kryptovaluutat
Muulla, missä?	Kryptovaluutat
Muulla, missä?	Käteisenä

22. Miksi säästät?

	N	Prosentti
Pahan päivän varalle	69	70,41%
Vaurastumista varten	37	37,76%
Taloudellista riippumattomuutta varten	25	25,51%
Eläkeajoja varten	13	13,27%
Kulutustavaroiden hankintaa varten	27	27,55%
Asunnon hankintaa varten	45	45,92%
Auton hankintaa varten	24	24,49%
Lomamatkaa varten	43	43,88%
Remonttia varten	17	17,35%
Opiskelua varten	16	16,33%
En osaa sanoa	4	4,08%
Muuhun, mihin?	8	8,16%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muuhun, mihin?	Häihin
Muuhun, mihin?	Jo periaatteesta että aina syytä säästää koska rahaa voi myöhemmin tarvita...
Muuhun, mihin?	Meille on syntymässä kesällä esikoinen ja olen koittanut säästää sivuun tulevia vauvatavara-hankintoja varten. Lisäksi jäädessäni äitiyslomalle tulot tulevat tippumaan, joten silloin säästöt tulevat varmasti tarpeeseen kun samalla maksan kuitenkin asuntolainaa pois. Toiveena olisi, että pystyisin olemaan taloudellisesti kotona lapsen kanssa ainakin lapsen 1. ikävuoden ennen kuin tarvitsisi palata työelämään takaisin.
Muuhun, mihin?	Eläimiin (kilpailut, sairastumiset)
Muuhun, mihin?	Häät
Muuhun, mihin?	Tulevaa äitiyslomaa/vanhempainvapaata varten
Muuhun, mihin?	lemmikit: ruoka, eläinlääkärikulut, autokulut:verot, bensa, vakuutukset
Muuhun, mihin?	Lapsiperhe arkeen

23. Sijoitatko?

	N	Prosentti
Kyllä	41	27,89%
Ei	106	72,11%

24. Miksi et sijoita?

	N	Prosentti
Tulot eivät riitä sijoittamiseen	51	48,11%
Tietoni sijoittamisesta eivät ole riittävät	54	50,94%
En uskalla sijoittaa	23	21,7%
En ole löytänyt minulle sopivaa sijoituskohdetta	18	16,98%
Käytän rahat mieluummin muuhun	17	16,04%
En halua sijoittaa	16	15,09%
En osaa sanoa	12	11,32%
Muu, mikä?	2	1,89%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	Saamattomuus
Muu, mikä?	Säästöjä ei ole vielä riittävästi kertaluontoiseen sijoittamiseen

25. Kuinka usein teet sijoituksia?

	N	Prosentti
Kuukausittain	14	34,15%
Pari kertaa vuodessa	8	19,51%
Kerran vuodessa	3	7,32%
Harvemmin kuin kerran vuodessa	15	36,58%
Muu, mikä?	1	2,44%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	Vanhat sijoitukset

26. Kuinka paljon sijoitat kerrallaan?

	N	Prosentti
0-99 euroa	7	17,07%
100-199 euroa	13	31,71%
200-399 euroa	6	14,63%
400-599 euroa	3	7,32%
600-799 euroa	2	4,88%
800-999 euroa	1	2,44%
1000 euroa tai enemmän	9	21,95%

27. Missä kohteissa sinulla on sijoituksia?

	N	Prosentti
Sijoitusrahastoissa	26	63,41%
Osakkeissa	19	46,34%
Sijoitusvakuutuksissa	2	4,88%
Joukkovelkakirja- tai indeksilainoissa	2	4,88%
Muissa arvopapereissa	1	2,44%
Kiinteistöissä (esim. sijoitusasunnot)	4	9,76%
Maa- ja metsäomaisuudessa	2	4,88%
Muissa raaka-aineissa (esim. kulta)	0	0%
Muualla, missä?	5	12,2%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muualla, missä?	Kryptovaluutat
Muualla, missä?	Bitcoin
Muualla, missä?	Kryptovaluutat
Muualla, missä?	Kryptovaluutoissa (bitcoin)
Muualla, missä?	Kryprovaluutoissa

28. Miksi sijoitat?

	N	Prosentti
Pahan päivän varalle	12	29,27%
Vaurastumista varten	31	75,61%
Taloudellista riippumattomuutta varten	12	29,27%
Eläkeajoja varten	9	21,95%
Kulutustavaroiden hankintaa varten	4	9,76%

(jatkuu)

(jatkuu)

	N	Prosentti
Asunnon hankintaa varten	4	9,76%
Auton hankintaa varten	3	7,32%
Lomamatkaa varten	4	9,76%
Remonttia varten	2	4,88%
Opiskelua varten	3	7,32%
En osaa sanoa	4	9,76%
Muuhun, mihin?	0	0%

29. Mitkä seuraavista asioista vaikuttavat säästämis- ja/tai sijoituspäätökseesi?

	Ei vaiku- tusta	Vaikuttaa vähän	En osaa sanoa	Vaikuttaa jon- kin verran	Vaikuttaa paljon
Turvallisuus	14	24	18	50	41
	9,52%	16,33%	12,25%	34,01%	27,89%
Riski	14	28	12	55	38
	9,52%	19,05%	8,16%	37,42%	25,85%
Vaivattomuus	15	19	27	57	29
	10,2%	12,92%	18,37%	38,78%	19,73%
Rahaksi muutta- misen helppous	18	20	39	48	22
	12,24%	13,61%	26,53%	32,65%	14,97%
Tuotto	17	9	20	49	52
	11,57%	6,12%	13,61%	33,33%	35,37%
Kotimaisuus	46	21	33	32	15
	31,29%	14,29%	22,45%	21,77%	10,2%
Eettisyys, vastuul- lisuus	34	16	37	40	20
	23,13%	10,88%	25,17%	27,21%	13,61%
Verottomuus tai muut veroedut	23	20	47	48	9
	15,65%	13,61%	31,97%	32,65%	6,12%
Sijoitusaika	25	19	48	39	16
	17,01%	12,93%	32,65%	26,53%	10,88%

30. Aiotko säästää tai sijoittaa varojasi seuraavan 12 kuukauden aikana?

	N	Prosentti
Kyllä, säästää	83	56,46%
Kyllä, sijoittaa	8	5,44%
Kyllä, säästää ja sijoittaa	36	24,49%
En aio säästää tai sijoittaa	7	4,76%
En osaa sanoa	13	8,85%

31. Millä ajalla ja mihin kohteisiin haluaisit säästää ja/tai sijoittaa?

	En aio säästää tai sijoittaa	Säästän tai sijoitan jo	Vuoden sisällä	2-3 vuoden sisällä	4-5 vuoden sisällä	6-10 vuoden sisällä	Yli 10 vuoden päästä
Käyttötulille	53	66	19	6	2	1	0
	36,05%	44,9%	12,93%	4,08%	1,36%	0,68%	0%
Säästötulille	28	79	26	10	2	2	0
	19,05%	53,74%	17,69%	6,8%	1,36%	1,36%	0%
Säästäminen rahastoon	80	39	12	14	2	0	0
	54,42%	26,53%	8,16%	9,53%	1,36%	0%	0%
Asuntosäästöpalkkiotilille (ASP-säästäminen)	85	27	12	16	7	0	0
	57,82%	18,37%	8,16%	10,89%	4,76%	0%	0%
Vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen	96	8	0	6	13	10	14
	65,31%	5,44%	0%	4,08%	8,84%	6,8%	9,53%
Muihin säästövakuutuksiin	122	5	3	4	10	3	0
	83%	3,4%	2,04%	2,72%	6,8%	2,04%	0%
Sidottuun pitkäaikais-säästämiseen (PS-säästäminen)	128	1	0	3	8	4	3
	87,08%	0,68%	0%	2,04%	5,44%	2,72%	2,04%
Sijoitusrahastoon	82	28	8	16	4	7	2
	55,78%	19,05%	5,44%	10,89%	2,72%	4,76%	1,36%
Osakkeisiin	79	21	7	23	8	7	2
	53,74%	14,29%	4,76%	15,65%	5,44%	4,76%	1,36%
Sijoitusvakuutuksiin	133	5	1	1	1	4	2
	90,48%	3,4%	0,68%	0,68%	0,68%	2,72%	1,36%
Joukkovelkakirjalainoihin tai indeksilainoihin	133	1	2	3	3	3	2
	90,48%	0,68%	1,36%	2,04%	2,04%	2,04%	1,36%
Muihin arvopapereihin	118	4	2	6	5	7	5
	80,28%	2,72%	1,36%	4,08%	3,4%	4,76%	3,4%
Kiinteistöihin (esim. sijoitusasunnot)	73	6	2	4	17	18	27
	49,66%	4,08%	1,36%	2,72%	11,56%	12,25%	18,37%
Maa- ja metsäomaisuuteen	118	2	0	2	3	5	17
	80,27%	1,36%	0%	1,36%	2,04%	3,4%	11,57%
Muihin raaka-aineisiin (esim. kulta)	129	5	1	1	6	2	3
	87,76%	3,4%	0,68%	0,68%	4,08%	1,36%	2,04%

32. Mitkä tekijät motivoisivat sinua säästämään ja/tai sijoittamaan tulevaisuudessa?

	N	Prosentti
Parempi tietotaito säästämiseen ja sijoittamiseen liittyen	90	61,22%
Parempi henkilökohtainen taloudellinen tilanne	119	80,95%
Parempi markkinatilanne	27	18,37%
Paremmat säästämis- ja/tai sijoituskohteet	24	16,33%
En osaa sanoa	11	7,48%
En aio säästää tai sijoittaa tulevaisuudessa	1	0,68%
Muu, mikä?	0	0%

33. Mistä olet saanut tai etsinyt tietoa säästämisestä ja/tai sijoittamisesta?

	N	Prosentti
En ole saanut enkä etsinyt tietoa	38	25,85%
Pankista	65	44,22%
Muulta kuin pankin asiantuntijalta	10	6,8%
Vanhemmilta tai muilta sukulaisilta	57	38,78%
Tuttavalta	34	23,13%
Koulutuksen kautta	24	16,33%
Alan kirjallisuudesta	16	10,88%
Alan aikakauslehdistä	13	8,84%
Alan sanomalehdistä	17	11,56%
Internetistä	67	45,58%
Muualta, mistä?	4	2,72%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muualta, mistä?	Nordnet rahapodi, fb-ryhmät
Muualta, mistä?	Olen ollut finanssialalla töissä noin 4 vuotta

34. Miten haluaisit mieluiten hoitaa säästämisen ja/tai sijoittamisen?

	N	Prosentti
Pankin konttorissa	47	31,97%
Verkkopankissa	62	42,18%
Mobiilipankissa	32	21,77%
Pankin puhelinpalvelussa	1	0,68%
Pankin chat-palvelussa	3	2,04%
Muuten, miten?	2	1,36%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muuten, miten?	En tiedä
Muuten, miten?	Internetissä